
**דוח ביניים ליום
31 במרץ 2018**

**דוח הדירקטוריון
דוחות כספיים**

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

4	1. תיאור החברה	
4	1.1 מבנה החברה ובעלי מניותיה	
5	1.2 תחומי הפעילות של החברה	
5	1.3 החזקות החברה	
6	2. תיאור הסביבה העסקית	
6	2.1 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד	
16	2.2 התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כללית בתקופת הדוח	
18	3. אירועים מהותיים בתקופת הדוח	
19	4. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי החברה	
19	4.1 מצב כספי	
25	4.2 תזרים מזומנים	
25	4.3 מקורות מימון	
25	5. פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם	
25	6. הליכים משפטיים מהותיים	
25	7. אפקטיביות הבקורות הפנימיות והנהלים על הדיווח הכספי והגילוי	
26	8. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II	
28	9. שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לפרסום הדוח	
28	10. אירועים מהותיים לאחר תאריך המאזן	

דין וחשבון הדירקטוריון ליום 31 במרץ 2018

דוח זה העוסק בדין וחשבון הדירקטוריון, כולל גם "מידע צופה פני עתיד", כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע צופה פני עתיד כאמור הינו מידע בלתי ודאי לגבי העתיד המבוסס על מידע שקיים בחברה במועד הדוח וכולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטת החברה. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על ידי הופעת מילים כגון: "החברה מעריכה" "החברה סבורה" וביטויים דומים, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים. מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על-ידי הנהלת החברה באופן עצמאי. התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד אינה ודאית והיא תושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה. לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח. מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה, מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה, ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע

הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("החברה") מתכבדת להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה אשר סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בשלוש החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2018 ("הדוח" ו-"תקופת הדוח", בהתאמה).

דוח זה נערך בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998 ובהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הממונה"). הדוח נערך מתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2017 שפורסם ביום 9 באפריל 2018 (2018-01-035497) ("הדוח התקופתי").

1. תיאור החברה

1.1 מבנה החברה ובעלי מניותיה

החברה הינה תאגיד מדווח¹ שאגרות החוב שלה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, והיא פועלת בכל ענפי תחום הביטוח הכללי ותחום ביטוח החיים. החברה הינה חברה בת בשליטה ובעלות אלעזרא החזקות ביטוח בע"מ המחזיקה בשיעור של כ-53.60% ממניות החברה. כמו כן, מר אלי אלעזרא, בעל השליטה בחברה, מחזיק שיעור נוסף של כ-41.65% ממניות החברה, מהם שיעור של כ-1.87% במישרין וכ-34.67% באמצעות אפרידר החברה לשיכון ופיתוח ישראל בע"מ ("אפרידר"), חברה פרטית בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא, וכ-5.11% באמצעות אלעזרא החזקות בע"מ שהינה תאגיד מדווח² בבעלותו ובשליטתו של מר אלי אלעזרא³. על-פי נתונים שפורסמו במסגרת הדוחות הכספיים של חברות הביטוח, נכון ליום 31 בדצמבר 2017, לחברה כ-5.1% מנתח שוק הביטוח הכללי וכ-2.42% מנתח שוק ביטוח החיים (לא כולל ביטוחי בריאות).

¹ כהגדרת המונח בחוק ניירות ערך.

² ראו ה"ש 1 לעיל.

³ כמו כן, הגב' איריס טרמצי, מחזיקה ב-3.53% מהונה המונפק והנפרע של החברה והגב' אתי אלישקוב, מחזיקה ב-1.21% מהונה המונפק והנפרע של החברה.

נכון ליום 31 במרץ 2018, הסתכמו סך הנכסים המנוהלים על-ידי החברה בכ-15,746 מיליון ש"ח, כדלקמן: כ-10,446 מיליון ש"ח במסגרת חוזי השקעה וביטוח תלויי תשואה (משתתף); כ-1,324 מיליון ש"ח במסגרת חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה (נוסטרו חיים); וכ-3,976 מיליון ש"ח במסגרת נוסטרו אלמנטארי.

החברה פועלת וכפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח"), והתקנות שהוצאו על פיו אשר קובעות, בין היתר, הוראות בנוגע להון העצמי המינימאלי הנדרש ממבטח, תקנות ומגבלות השקעה, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח, עקרונות בדבר חישוב תביעות תלויות ועקרונות חשבונאיים לעריכת הדוחות הכספיים.

1.2 תחומי הפעילות של החברה

לחברה שני תחומי פעילות עיקריים:

1.2.1 תחום הביטוח הכללי הכולל שלושה ענפי פעילות עיקריים: ענף ביטוח רכב חובה, ענף ביטוח רכב

רכוש וענף ביטוח כללי אחר הכולל את יתר תחומי הביטוח הכללי שאינם רכב. עיקר פעילותה של החברה הינו בתחום הביטוח הכללי, בעיקר בענף רכב רכוש וענף רכב חובה.

1.2.2 תחום ביטוח החיים וחיסכון לטווח ארוך כולל שתי תתי-פעילויות עיקריות: ביטוח סיכונים

הקשורים לחייו של אדם וניהול חיסכון ארוך טווח. מתמקד בעיקר בחיסכון (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן וקופות גמל) לתקופת פרישה, חסכון טהור וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה, ביטוח בריאות המזכה בפיצוי כספי בגין מחלות קשות ועוד.

1.3 החזקות החברה⁴

למועד הדוח אין לחברה החזקות בחברות פעילות, למעט החזקותיה במלוא הון המניות של פנינת אפרידר בע"מ (איגוד מקרקעין), חברה פרטית שהתאגדה בישראל ביום 24 בפברואר 2009. לתקופת הדוח מחזיקה פנינת אפרידר בנכס מקרקעין באשקלון וכן 50% מנכס מקרקעין באשדוד.

⁴ לחברה החזקות נוספות בחברות לא פעילות אשר אינן נכללות בדוח.

2. תיאור הסביבה העסקית

2.1 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

כללי

להלן תמצית הוראות דין החלות על החברה, לרבות חוקים, תקנות, חוזרים, הנחיות וטיוטות, אשר להם השלכה מהותית על עסקי החברה ופורסמו במהלך תקופת הדוח ועד לסמוך למועד פרסום הדוח:

2.1.1 הוראות דין

2.1.1.1 ביום 18 במרץ 2018 פורסם צו הרחבה בדבר קיצור שבוע העבודה במשק, אשר מקצר את שבוע העבודה מ- 43 שעות שבועיות ל-42 שעות שבועיות (182 שעות חודשיות במקום 186 שעות חודשיות), מבלי להפחית בשכר העובדים. צו ההרחבה נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2018.

2.1.1.2 ביום 10 בינואר 2018 פורסמה טיוטת תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' __) (מוסד ליישוב סכסוכים), התשע"ח-2017, שמטרתה לייעל את הליכי יישוב הסכסוכים בתחום הביטוח בישראל ולהקים בתוך הרשות מוסד ליישוב סכסוכים, באופן שיאפשר מיצוי זכויות בתחומים אלה, בשים לב לפערי הכוחות בין המבקשים לממש את זכויותיהם לבין חברות הביטוח וכן להפחית את העומס המוטל על בתי המשפט.

2.1.1.3 ביום 10 בינואר 2018 אושרו בוועדת הכנסת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטוח), התשע"ח-2018, שמטרתן להגביר את התחרותיות בשוק הביטוח, באמצעות הפחתת דרישות ההון לצורך קבלת רישיון חברת ביטוח, בדומה לדרישות הדירקטיבה (Solvency II) ולדרישות במדינות אחרות; ולהסדיר את ההון העצמי המזערי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח בלבד. בהמשך לכך, ביום 4 במרץ 2018 פורסם חוזר בעניין הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטוח. בהוראות חוק הפיקוח לעניין הון עצמי של חברת ביטוח, נערכה הבחנה בין הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח ("הון עצמי לקבלת רישיון") לבין הון עצמי נוסף הנדרש לשמירת יכולת של חברת ביטוח לקיים את התחייבויותיה למבוטחים ("הון עצמי נדרש לכושר פירעון"). בעוד שהסמכות לקבוע הוראות לעניין הון עצמי לקבלת רישיון נתונה בידי שר האוצר, הסמכות לקבוע הוראות לעניין הון עצמי נדרש לכושר פירעון הועברה לידי הממונה. הוראות החוזר כאמור, יחד עם התקנות שפורטו לעיל, מחליפות את הוראות הדין שחלו לעניין הון עצמי נדרש. כפועל יוצא מהמפורט לעיל הם אלה: (1) לעניין הון עצמי לקבלת רישיון של חברת ביטוח - יחולו תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטוח, המפורטות לעיל; (2) לעניין הון עצמי נדרש לכושר פירעון - הוראות החוזר יחולו על חברת ביטוח שאינה כפופה לחוזר סולבנסי, ואילו על חברת ביטוח הכפופה לחוזר סולבנסי הן יחולו עד למועד קבלת אישור הממונה כי בוצעה ביקורת רואה חשבון על יישום הוראות חוזר סולבנסי. תחילתו של החוזר במועד פרסומו.

בנוסף, ביום 4 במרץ 2018 פורסמה עמדת ממונה בנושא הגדרת הון מוכר והון נדרש במכשירי הון מורכב, אשר קובעת את הפרשנות הראויה למונחים "הון נדרש" ו"הון מוכר" לאור הוראות הדין החדשות לעניין הון עצמי נדרש, כפי שפורטו לעיל.

2.1.1.4 ביום 5 באפריל 2017 פורסם צו איסור הלבנת הון (חובת זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017, אשר מחליף צווים קודמים באותו נושא וקובע, בין היתר, מסגרת משותפת אחת שחלה על כלל הגופים המוסדיים ועל סוכני הביטוח; מכיל הוראות חדשות המביאות לידי ביטוי שינויים שחלו בנורמות הבינלאומיות במאבק בהלבנת הון ובמימון טרור, שנקבעו בהמלצת אגרון ה- FATF⁵; מפחית את הסכומים הנדרשים לדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון; מוסיף דרישה לביצוע הליך זיהוי של "הכר את הלקוח" על מנת לקבוע את מידת הסיכון של פעילותו; וכן נקבעו כללים לאימות פרטים ודרישה של מסמכים. תחילתו של הצו בתוך שנה מיום פרסומו וכן נקבעו הוראות מעבר.

בהמשך לכך, ביום 15 במרץ 2018 פורסמה עמדת ממונה שעניינה תיאור עיקרי השינויים ושאלות ותשובות ביחס לצו איסור הלבנת הון האמור, שמטרתה לסייע לגופים המוסדיים להיערך ליישום החובות המוטלות עליהם מכוח הצו.

ביום 6 במרץ 2018 אישרה ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת את צו איסור הלבנת הון (חובת זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות למניעת הלבנת הון ומימון טרור)(תיקון), התשע"ח-2018, אשר בין היתר, מקדים את מועד תחילתו של צו איסור הלבנת הון המפורט לעיל ליום 15 למרץ 2018.

על פי מידע שנמסר לרשות שוק ההון, ביצוע הליך "הכרת הלקוח" מחייב היערכות מיכונית של הגופים המוסדיים אשר לא יכולה להתבצע במועד כניסת הצו לתוקף. נוכח האמור ובשים לב לכך שהסיכונים הגלומים בפעילות גופים מוסדיים הם נמוכים, ביום 15 במרץ 2018 פורסמה טיוטת חוזר בעניין הוראות ליישום חובת הליך הכרת הלקוח בגופים מוסדיים, אשר קובעת, בין היתר, כי בתקופה של שישה חודשים מיום כניסת הצו לתוקף (היינו: עד ליום 15 בספטמבר 2018), ייראה גוף מוסדי שצירף לקוח של תאגיד בנקאי אגב ייעוץ פנסיוני של התאגיד הבנקאי ללקוחו (בהתאם לתנאים שבהוראה), כמי שפעל בהתאם להוראות צו איסור הלבנת הון לעניין הליך הכרת הלקוח, ובלבד שהגוף המוסדי סבור - לפי המידע שקיים ברשותו - כי אין מדובר בלקוח בסיכון גבוה להלבן הון ומימון טרור.

2.1.1.5 חוק ה-"FATCA" (Foreign Account Tax Compliance Act) ו-"CRS" (Common Reporting Standards).

החוק לאכיפת מיסים בחשבונות זרים ("FATCA"), הינו חוק אמריקאי גלובאלי, אשר נכנס לתוקפו במהלך חודש מרץ 2010 וחל על פעילות כל המוסדות הפיננסיים בעולם, ובכלל זה, גם על חברות ביטוח. תכליתו של החוק היא אכיפת דיני המס בארצות הברית ומניעה של התחמקות מתשלום מס של אזרחים אמריקאים, בעלי

⁵ Financial Action Task Force- international standards on combating money laundering and the financing of terrorism & proliferation - since 2012.

חשבונות פיננסיים מחוץ לארה"ב. בחודש יוני 2014 חתמה מדינת ישראל על הסכם עם ארה"ב, במסגרתו התחייבה ליישום החוק בגופים הפיננסיים הפועלים במדינת ישראל, באופן בו יחוייבו הגופים הפיננסיים למסור מידע ל- IRS⁶ אודות חשבונות פיננסיים המוחזקים על-ידי לקוחות שהינם אזרחים אמריקאים. החברה ביצעה היערכות במטרה לעמוד בהוראות הדיווח בהתאם להוראות החוק כאמור.

ביום 1 באוקטובר 2017 פורסמה עמדת ממונה בעניין היערכות ליישום הסכם לחילופי מידע אוטומטיים, בהתאם לתקן חילופי מידע אוטומטיים ("CRS"). במסגרת המאבק הבינלאומי בעניין העלמות המס, פירסם ה-OECD בחודש יולי 2014 תקן אירופאי בינלאומי אחיד לחילופי מידע אוטומטיים בין מוסדות פיננסיים, לגבי חשבונות פיננסיים של לקוחות שהם תושבים זרים במדינת פעילותם. במהלך תקופת הביניים, עד ליישום מלא של התקן, יהיה רשאי גוף מוסדי לבקש את פרטי התיעוד הנדרשים בהוראות התקן, ובכלל זה הצהרה מהלקוח על המדינה בה הוא תושב לצרכי מס, והפרטים הרלוונטיים לתיעוד עצמי, בהתאם להוראות טיוטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות לשים מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ו-2017.

בחודש פברואר 2018 פורסמה עמדת הממונה בעניין טופס הצהרה עצמית של יחיד לצרכי FATCA ו-CRS, בהמשך להודעות הממונה בנושא היערכות ליישום הוראות הסכם FATCA ובנושא היערכות ליישום הסכם לחילופי מידע אוטומטיים (CRS). טופס ההצהרה נועד לסייע לגופים המוסדיים בהיערכות ליישום ההסכמים האמורים והוא הותאם בעיקרו לטיטת טופס ההצהרה שרשות המסים צפויה לפרסם בעניין זה (כפי שעולה מטיטת תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות לשים מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ו-2017).

2.1.2. חוזרים

2.1.2.1

ביום 1 במאי 2018 פורסם חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחים לממונה - קובץ דיווח סולבנסי, אשר נועד להחליף את קבצי הדיווח לממונה ולעדכן את המידע הכלול בהם. החוזר מוסיף שני דיווחים בנוגע לתוצאות יחס כושר פירעון בנוגע לנתוני המאזן הכלכלי, הרכב ההון, דרישת ההון בגין התרחישים, עמידה ביחס ההון הנדרש ולוחות הגילוי לציבור, בדומה לקבצי דיווח QRT בדירקטיבת II Solvency. תחילתן של הוראות החוזר החל ממועד החישוב בגין 31 בדצמבר 2017, ואולם נקבעו גם הוראות מעבר לגבי הדיווח לשנת 2017 וכן לגבי חלק מהגיליונות המצויים בדיווח.

2.1.2.2

ביום 1 בפברואר 2018 פורסם חוזר ניהול סיכונים הלבנת הון ומימון טרור בגופים מוסדיים, שמטרתו להנחות את הגופים המוסדיים באימוץ גישה מבוססת סיכון, על מנת לאפשר להם לזהות, להעריך ולהתמודד באפקטיביות עם סיכונים הלבנת הון

⁶ IRS - Internal Revenue Service is the revenue service of the United States federal government.

ומימון טרור. תחילתן של מרבית הוראות החוזר היא במועד תחילת צו איסור הלבנת הון המפורט בסעיף 2.1.1.4 לעיל.

2.1.2.3 ביום 1 בפברואר 2018 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין דיווחי ביטוח משנה לממונה, שמטרתו לעדכן את מבנה המידע המדווח לממונה על אודות הסכמי ביטוח משנה, בשלושה מישורי התייחסות: דיווח תקופתי, דיווח מידי ואופן הגשת הדיווחים לממונה. החוזר מאחר את מבנה הדיווח של החברות אודות הסכמי ביטוח משנה ומתאים אותו לשינויים שחלו במהלך השנים במאפייני הפעילות של חברות הביטוח כמו גם להתפתחויות במערכות המיכון והמידע. תחילתו של החוזר ביום 1 בפברואר 2018, כאשר חלק מהדיווחים השנתיים עבור שנת 2018 יוגשו עד ליום 15 באפריל 2018.

2.1.2.4 ביום 1 בינואר 2018 פורסם חוזר שעניינו עדכון הוראות בדוח תקופתי של חברות ביטוח, אשר מתקן חוזר קודם באותו נושא במטרה לקצר ולשפר את דוח הדירקטוריון של חברות ביטוח. החוזר קובע, בין היתר, הוראות לכתובת דוח הדירקטוריון; הנחיה להימנעות מכפילות וחזרה על מידע בדוח התקופתי; ודרישה לצירוף תוכן עניינים לכל אחד מהדוחות בדוח התקופתי, הכולל הפניה למספרי עמודים באמצעות היפר קישור. תחילתן של הוראות החוזר מהדוח התקופתי לשנת 2017.

2.1.2.5 ביום 1 במרץ 2017 פורסם חוזר צירוף לביטוח - תיקון, אשר מעדכן חוזר קודם באותו נושא ומטרתו לקבוע נהגים שאין לעשות בהם שימוש בעת צירוף לביטוח. תחילתו של התיקון ביום 1 ביולי 2017.

בהמשך לכך, ביום 1 בינואר 2018 פורסמה טיוטה לתיקון נוסף של חוזר צירוף לביטוח, במסגרתה מוצע, בין היתר, לקבוע כי השלב הראשון במסגרת הליך התאמת הצרכים למועמד לביטוח יכלול בדיקת רשימת מוצרי הביטוח הקיימים ברשותו, וזאת על-ידי שאילתה באתר "הר הביטוח" (אתר אינטרנט שהקימה רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון על מנת לאפשר למבוטחים לרכוש או לעדכן את המוצרים הקיימים ברשותם בצורה מושכלת); וכי שאילתה כאמור יכול שתבצע על ידי המועמד לביטוח עצמו או על ידי הגורם המשווק (ובלבד שקיבל לכך הרשאת שימוש פרטנית מהמועמד לביטוח).

2.1.3 טיוטות חוזרים

2.1.3.1 ביום 1 במאי פורסמה טיוטת חוזר שעניינה שמירת מסמכים על ידי נותן שירותים פיננסיים, שעניינה לקבוע חובת תיעוד ושמירה של כל מסמך הקשור לעסקה, לרבות הוראה טלפונית, מסר אלקטרוני וסריקה ממחושבת, לתקופה של שבע שנים ממועד סיום העסקה (המועד בו מסתיים מערך היחסים החוזי בין נותן השירותים הפיננסיים ללקוח). מטרת הטיוטה לאפשר שיחזור של כל עסקה בודדת לצורכי ביקורת ואכיפה על ידי הממונה וכן לשם התגוננות של הגוף המוסדי מהליכים משפטיים. תחילתן של הוראות הטיוטה, ככל שתיכנסנה לתוקף, 30 יום ממועד פרסומן כחוזר מחייב.

2.1.3.2 ביום 4 למרץ 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה דירקטוריון גוף מוסדי, שמטרתה לקבוע הוראות לעניין כשירות חברי הדירקטוריון, הרכבו, תפקידיו, סמכויותיו ואופן התנהלותו. עדכון ההוראות מבוסס ברובו על סטנדרטים ורגולציה בינלאומיים ועל ממצאי ביקורת הממונה וסוגיות עקרוניות שנדונו במהלך השנים. הוראות הטיוטה,

ככל שתתקבל כחוזר מחייב, יחליפו את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 ואת חוזר הממונה בדבר נוהל עבודת דירקטוריון וועדותיו. הוראות טיוטת החוזר, ככל שיתקבל כמחייב, תחילתן ביום פרסומן ואולם נקבעו הוראות מעבר.

2.1.3.3. ביום 1 בינואר 2018 פורסמה טיוטת חוזר בעניין הנהגת כתבי ושירות ואופן שיווקם, שתכליתה למנוע מצבים המקשים על המבוטח להשוות בין כתב שירות שנמכר על ידי חברת הביטוח ובין כתב שירות הנמכר על ידי גורם אחר, וזאת על-מנת להפחית את עלויות הביטוח. הוראות הטיטה כוללות, בין היתר, איסור על השפעת מכירת כתבי השירות על עמלות סוכני הביטוח בגין מכירת פוליסת ביטוח ואיסור על התניית רכישת פוליסת ביטוח בכתב שירות.

תחום ביטוח כללי

2.1.4. הוראות דין

2.1.4.1. בחודש ינואר 2018 פורסמה החלטת ממשלה בדבר שינוי מנגנון ההתחשבנות בין המל"ל לבין חברות הביטוח ("הסדר השיבוב החדש"). מטרת השינוי היא, בין היתר, הגברת יעילות הסדרי ההתחשבנות הקיימים בין המל"ל לחברות הביטוח בכל הנוגע לתשלום פיצויים לפי חוק הפלת"ד, תוך צמצום ההתדיינות המשפטיות בין הצדדים. במסגרת השינוי הוחלט לתקן את ההסדר הקבוע בסעיף 328(א) לחוק הביטוח הלאומי, בדבר התחשבנות הנערכת בין המל"ל לבין חברות הביטוח בגין תשלום פיצויים על הגמלה ששילם או שעתיד לשלם המל"ל לנפגעי תאונות דרכים לפי חוק הפלת"ד כך שייקבע כי חברות הביטוח יעבירו סכום שנתי קבוע לצורך כיסוי חבותן. על פי החלטת הממשלה, הסדר השיבוב החדש יחול על תאונות דרכים שיתרחשו החל מיום 1 בינואר 2019.

נכון למועד הדוח, מתקיים דיאלוג בין חברות הביטוח (באמצעות האיגוד) לבין הפיקוח, בנוגע להחלטה הממשלה כאמור לתכנית הכלכלית לשנת 2019, לגבי אופן התחשבנות חדש של הביטוח הלאומי מול חברות הביטוח. להערכת החברה, במידה ושיעור ההעברה שיקבע מתעריף הפרמיה יחול רטרואקטיבית, יתכנו עלויות נוספות אשר לא נלקחו בחשבון במסגרת תעריף הפרמיה כפי שנקבעה במועד מכירת הפוליסה בעבר. יחד עם זאת, במידה ושיעור ההעברה שיקבע מתעריף הפרמיה יהיה בהלימה לעלויות בפועל של החברה בהתחשבנות מול הביטוח הלאומי וכן לא יחול רטרואקטיבית, יתכן ויהיה במעבר לשיטת התחשבנות כזו משום ייעול כולל של ההליך ויצירת וודאות ויציבות בניהול התביעות מבלי לפגוע במבוטחים.

2.1.5. טיוטות חוזרים

2.1.5.1. ביום 1 בפברואר 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה שירות ללקוחות גופים מוסדיים, אשר מטרתה לתקן את החוזר הקיים בנושא ולקבוע הוראות פרטניות לעניין טיב השירות הניתן על-ידי גוף מוסדי, בשם לב לערוצי השירות הישירים. הטיטה מציעה לקבוע, בין היתר, הוראות בעניינים הבאים: הגנת הפרטיות; ההודעות שגוף מוסדי נדרש למסור ללקוח; אופן מסירה הודעה על חוב; אופן התקשרות גוף מוסדי עם

הלקוח; והוראות לעניין מוקד שירות טלפוני אצל גוף המוסדי. הוראות הטיוטה, ככל שתתקבל כמחייבת, תחילתן בתוך 6 חודשים ממועד הפרסום.

ביטוח בריאות

2.1.6. חוזרים

2.1.6.1. ביום 4 במרץ 2018 פורסם חוזר בעניין תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 3 - עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט, שמטרתו לאפשר למבוטחים לקבל הודעות מחברות הביטוח (בין היתר, בעניין שינויים בתנאי הביטוח ובדמי הביטוח ובמקרים מסוימים אף לקבל את הסכמת המבוטח לחידוש) בצורה נגישה ונוחה, הן באמצעות דואר אלקטרוני והן באמצעות מסרונים לטלפון הנייד. תחילתן של הוראות החוזר במועד פרסומן וכן נקבעו הוראות מעבר.

2.1.6.2. ביום 1 בפברואר 2018 פורסם חוזר בנושא תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2, 3 ו-4 בעניין גילוי ודיווח למבוטח בביטוח בריאות, שמטרתו לקבוע את המתכונת שבה ישלחו דיווחי מידע למועמדים לביטוח ולמבוטחים (תוך שימת דגש על הנגשת המידע למבוטח באופן פשוט וברור שיסייע לו להבין את תנאי המוצר שנרכש), וכן את התנאים להעברת מידע למבוטח באמצעים דיגיטליים. תחילתן של הוראות החוזר ביום 2.9.2018 והן יחולו ביחס לדיווח השנתי בגין שנת 2018.

2.1.6.3. ביום 1 בינואר 2018 פורסם תיקון הוראות החוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 - ביטוח סיעודי. החוזר נותן סמכות מפורשת לממונה להאריך את תקופת ההתקשרות לצורך עריכת הביטוח הסיעודי לחברי קופות החולים, בין חברת ביטוח לבין הקופה, מעבר לשמונה שנים; ודוחה את כניסתה לתוקף של ההוראה בדבר חובתה של חברת ביטוח בנשיאת סיכון בתכנית לביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים.

2.1.7. הנחיות והבהרות הממונה

2.1.7.1. ביום 1 בינואר 2018 פורסמה טיוטת הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשע"ז-2017, שמטרתה, בין היתר, לעדכן את ההוראות העוסקות בזכאות להצטרף לביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי קופות החולים, למי שבוטל עבורו הביטוח הסיעודי ולאפשר לו להצטרף לביטוח סיעודי לחברי קופ"ח, בלא בחינה של מצב רפואי קודם; וכן להאריך את המועד שעד אליו "מבוטחים זכאים" רשאים להצטרף לביטוח הקבוצתי הנערך לחברי קופת חולים, עד לסוף חודש יולי 2018.

תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.1.8. חוזרים

2.1.8.1. ביום 1 במאי 2018 פורסם חוזר שירות סוכנים ויועצים ללקוחות שמטרתו להשלים את חוזר שירות לקוחות לגופים מוסדיים, באמצעות הבטחת כללים למתן שירות נאות על ידי בעל רישיון וכן את התנאים לעניין גביה של שכר והחזר הוצאות המשולמים ישירות מהלקוח. החוזר קובע, בין היתר, מקרים בהם חלה חובה על בעל רישיון ליזום פניית שירות ללקוח לבחינת התאמת המוצר הפנסיוני לצרכיו נוכח שינויים במצבו התעסוקתי או חלוף תקופה של שנתיים; חזקות לעניין פרקי זמן סבירים למתן

שירות; החובה למנות אחראי שירות לקוחות בתאגיד או סוכן או יועץ פנסיוני המעסיק עשרה עובדים או יותר; וכן חובה לעריכת הסכם בכתב במקרה של גביית שכר או החזר הוצאות. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2019.

2.1.8.2 ביום 1 במאי 2018 פורסם חוזר קווים מנחים לעניין תוכנית לביטוח מפני אובדן כושר עבודה - תיקון, שמטרתו, בין היתר, לתקן חוזר קודם באותו נושא; לקבוע הוראות נוספות לשיווק כיסויים ביטוחיים לעמיתים בקרנות פנסיה; וכן להרחיב את הכיסויים הביטוחיים שמבטח יהיה רשאי להציע במסגרת זו. תחילתן של הוראות החוזר ביום פרסומו, למעט ההוראה לגבי החזר פרמיות במקרה של עמית שהפך לא מבטוח בקרן הפנסיה בגין כיסוי אובדן כושר עבודה, שתחילתה ביום 1 בינואר 2019.

2.1.8.3 ביום 1 במאי 2018 פורסם חוזר שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, אשר קובע הוראות להסדרת הליך שיווק כיסוי אובדן כושר עבודה לקראת כריתת חוזה ביטוח, שמטרתו, בין היתר, למנוע כיסוי ביטוחי עודף שלא ניתן לממשו; וחובת בירור צרכיו של מועמד לביטוח לערך מוסף של הרחבת הכיסוי להגדרת "עיסוק ספציפי". תחילתו של החוזר ביום פרסומו, למעט ההוראה שקובעת כי על גוף מוסדי לעדכן את היקף הכיסוי הביטוחי לאובדן כושר עבודה אגב קופת גמל כך שעלותם המצטברת של הכיסויים הביטוחיים לא תעלה על 35% מסך כל ההפקדות למרכיב התגמולים עד לאותו מועד (שתחילתה ביום 1 באפריל 2019).

2.1.8.4 ביום 1 במאי 2018 פורסם חוזר שעניינו מרכיבי חשבון בקופת גמל, שמטרתו לקבוע הוראות לעניין ייחוס ורישום מרכיבי חשבון בקופת הגמל על מנת לשפר ולהבטיח ניהול תקין של זכויות המבוטחים, כאשר לרישום כאמור השלכות בנושא חבות המס. הוראות החוזר מחליפות את הוראות פרק שביעי 1 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964. תחילתן של מרבית הוראות החוזר ביום 1 בספטמבר 2018.

2.1.8.5 ביום 1 במאי 2018 פורסם חוזר שעניינו תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית שמטרתו לעדכן חוזר קודם באותו נושא. במסגרת חוזר אחר נקבעה חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית לעניין העברת מידע בין גופים מוסדיים, לשם איתור כספים הרשומים על שמו של עמית לא מפקיד. על מנת לחזק את יכולתם של לקוחות הסלקה לבצע בקרה על המידע המועבר בגינם באמצעות המסלקה ועל הגורמים שביקשו לקבלו, קובע החוזר כי לקוח יוכל לקבל מידע אודות נתונים שהועברו לגביו באמצעות המערכת ללא עלות. החוזר חל על המסלקה הפנסיונית, בעלי רישיון וגופים מוסדיים, למעט קופת גמל מרכזית לקצה. תחילתו של החוזר במועד פרסומו.

2.1.8.6 ביום 1 במאי 2018 פורסם חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני, שמטרתו לעדכן חוזר קודם באותו נושא ולהוסיף פעולות נוספות שתינתנה על ידי המסלקה הפנסיונית, כגון: בממשק הניוד - הודעה על בקשת לקוח להעברת כספים בין קופות גמל; בממשק האירועים - העברת מידע בגין יתרות פיצויים למעסיק או לבעל רישיון בתדירות קבועה והעברת מידע בתדירות קבועה ללקוח; וכן הוספת ממשק טיפול בפניות איכות מידע. תחילתן של מרבית הוראות החוזר במועד פרסומו, למעט נספח ג' לחוזר "ממשק הניוד" שתחילתו ביום 26 במאי 2019; מרבית הוראות

נספח ד' לחוזר "ממשק אירועים" שתחילתו ביום 25 בנובמבר 2018; ונספח י' לחוזר "ממשק טיפול בפניות איכות מידע" שתחילתו ביום 10 במאי 2020. כן נקבעו הוראת מעבר, לפיה עד ליום 24 בנובמבר 2019 גוף מוסדי יהיה רשאי להעביר היזון חוזר על בקשת "קבלת יתרות פיצויים באופן חד פעמי" תוך 7 ימי עסקים.

2.1.8.7 ביום 4 במרץ 2018 פורסם חוזר בעניין קבלת מידע ואישור ממעסיקים, אשר מטרתו לצמצם את היקף הכספים המועברים לחשבונות מעבר ולהבטיח את מימושה של זכות הבחירה של העובד לבחור בכל עת בכל קופת גמל. החוזר קובע אישור על גוף מוסדי לדרוש ממעסיק של עמית לאשר מסמכים, להעביר מידע או לתת הסכמתו בקשר למוצר הפנסיוני של העמית, אלא אם קיימת הוראת דין מפורשת המחייבת את אישור המעסיק כאמור. תחילתן של הוראות החוזר במועד פרסומן.

2.1.8.8 ביום 1 בינואר 2018 פורסם חוזר שעניינו סך נכסי החיסכון לטווח ארוך, שמטרתו לפרט את נכסי החיסכון לטווח ארוך ולעדכן את שוויים, לצורך חישוב נתח השוק המקסימאלי שרשאי אדם להחזיק בתחום החיסכון לטווח ארוך לפי חוק הפיקוח. נכון למועד פרסום החוזר, אדם לא יהיה רשאי להחזיק יותר מ-153.8 מיליארד ש"ח בשוק נכסי החיסכון לטווח ארוך.

2.1.8.9 ביום 1 בפברואר 2017 פורסם חוזר דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי, שמטרתו לעדכן את פרק דוח שנתי מקוצר למבוטח בביטוח חיים ואובדן כושר עבודה שאינו כולל מרכיב חיסכון וכן לעניין אישור מס והצהרת הון. תחילתו של החוזר החל מהדוחות השנתיים לעמיתים לשנת 2016.

בהמשך לכך, ביום 10 בספטמבר 2017 פורסם תיקון לחוזר האמור, במסגרתו נקבעו, בין היתר, הוראות שונות ביחס לחובת גופים מוסדיים לשלוח למבוטחיהם דין וחשבון תקופתי. תחילתו של התיקון מיום פרסומו.

ביום 3 בדצמבר 2017 פורסם תיקון נוסף לחוזר האמור, במסגרתו נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין חובת גוף מוסדי למשלוח דוח שנתי לעמית באמצעות דוא"ל או באמצעות הטלפון הנייד. תחילתו של התיקון מיום פרסומו.

ביום 4 במרץ 2018 פרסמה הממונה טיוטת חוזר דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי - תיקון, במסגרתה מוצע, בין היתר, לתקן מספר סעיפים בחוזר שבנדון לעניין אישורי המס; לעניין מסמכים החתומים על ידי מבוטח שהחברה צריכה להציג בריכוז פרטי הפוליסות הקיימות שלו בחברה; וכן להאריך את הוראת השעה בעניין שליחת דוח שנתי מפורט לכיסוי מקרה מוות אגב משכנתא שנרכש לפני שנת 2006 באמצעות הבנק למשכנתאות.

טיוטות חוזרים

2.1.9 טיוטות חוזרים

2.1.9.1 ביום 1 במאי 2018 פרסמה טיוטת חוזר שעניינה קופת גמל להשקעה לחיסכון ארוך טווח לילד, שמטרתה, בין היתר, לתקן חוזר קיים בנושא בעקבות תיקון מס' 189 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 אשר שינה את סכומי המענקים ומועד תשלומם; וכן להתאים את החוזר לנושאים נוספים שהתגלו מאז פרסומו, כגון: התאמת שמות מסלולי החיסכון, פטור ממשלוח דוח רבעוני לעמית לאחר הגיעו לגיל

21 ונתונים שעל החברה להציג באתר האינטרנט שלה. תחילתן של הוראות הטיוטה, כשתקבל כחוזר מחייב, ביום פרסומן.

2.1.9.2 ביום 1 במאי 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה תיקון חוזר התניות בהסדרים פנסיוניים הכוללים כיסויים ביטוחיים. במסגרת התיקון מוצע כי בנוסף לאיסור התניית מתן הנחה בדמי ניהול במוצר פנסיוני ברכישת מוצר או שירות אחר הקבוע בחוזר, תיאסר גם התניה לגבי מתן הטבה או הנחה ברכישת הכיסוי הביטוחי. תחילתן של הוראות טיוטת החוזר, ככל שיתקבל כמחייב, ביום פרסומו לגבי פוליסות שישווקו או יחודשו לאחר מועד התחילה וכן לגבי פוליסות קיימות בנוגע להנחות או להטבות שיינתנו או יחודשו לאחר מועד התחילה.

2.1.9.3 ביום 1 במאי פורסמה טיוטת חוזר שעניינה תיקון חוזר מסמך הנמקה, שמטרתה לבצע תיקונים ושינויים בחוזר הקיים לצורך מילוי תכלית הוראות החוק לעניין מתן מסמך הנמקה ללקוח ומימוש חובתו של בעל הרישיון בהתאמת המוצר הפנסיוני ללקוח ובשיקוף השיקולים שהנחו אותו בעת מתן ההמלצה, וזאת לאור ביקורות של הרשות בקרב בעלי הרישיון ומפניות ציבור לממונה אשר מצאו כשלים ובעיות באופן יישום החוזר. תחילתן של הוראות הטיוטה, ככל שתקבל כמחייבת, ביום 1 בינואר 2019.

2.1.9.4 ביום 1 במאי 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה ייפוי כוח לבעל רישיון - תיקון, שמטרתה להתאים חוזר קודם באותו נושא לחובת העברת ייפוי כוח בממשק ממוכן, לרבות באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית או באמצעות מערכת ייעודית, כך שאימות זהות הלקוח ייעשה באופן יעיל יותר, ייפוי הכח ייכנס לתוקף בתוך פרק זמן קצר יותר וגופים מוסדיים יידרשו להודיע לבעל רישיון על כל ביטול הרשאה קודמת של לקוח. תחילתן של הוראות טיוטת החוזר, ככל שיתקבל כמחייב, במועד פרסומו וכן נקבעו הוראות מעבר.

2.1.9.5 ביום 1 במאי 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק הפנסיוני - נספח ה' - ממשק מעסיקים, שמטרתה לשנות את נספח ה' לחוזר קודם באותו נושא, על מנת להביא לשיפור בתהליכי סליקת הכספים בשוק החיסכון הפנסיוני; לפשט את תהליכי התפעול הפנסיוני למעסיק; לאפשר למעסיק להעניק הרשאה לחיוב חשבון לגוף המוסדי; להסדיר את חלוקת האחריות בין המעסיק לגוף המוסדי במקרים בהם מתגלים ליקויים בדיווח על הפקדת תשלומים לקופת גמל; ולבטל את האפשרות לבצע הפקדת כספים באמצעות חשבון נאמנות. תחילתן של הוראות הטיוטה, ככל שתקבל כמחייבת, ביום 1 בנובמבר 2018.

2.1.9.6 ביום 1 במאי 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה אימות זהות לקוח על ידי מערכת סליקה פנסיונית מרכזית באמצעות מערכת המידע המרכזית של מרשם האוכלוסין, שמטרתה לבטל חוזר קודם באותו נושא לאחר פניות רבות של לקוחות לרשות שהתלוננו כי אפשרות הזיהוי באמצעות מרשם האוכלוסין ודואר ישראל אינה אפקטיבית, מכיוון שאמצעי הזיהוי שנשלח בדואר מגיע באיחור רב או לא מגיע כלל. כן מציינת הטיוטה כי עוגנה אפשרות הזדהות נוספת ללקוח המעוניין לקבל את אמצעי הזיהוי באופן פרונטלי באחד מסניפי דואר ישראל (תוך שנחסך שלב הזיהוי באמצעות מרשם האוכלוסין).

2.1.9.7. ביום 1 במאי 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה חלוקת חיטון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, שמטרתה להוות נדבך משלים להוראות החוק לחלוקת חיטון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד-2014 ולהוראות התקנות שפורסמו מכוחו ונכנסו לתוקף בחודש ינואר 2018. טיוטת החוזר נועדה, בין היתר, לקבוע הוראות לעניין משלוח הודעה של הגוף המשלם לעמית בדבר השינוי בעלות הכיסוי הביטוחי ואופן מתן ההסכמה של בן הזוג לשעבר לביצוע פעולות מסוימות ביחס לכספים שנרשמה לגביהם הערה. הוראות טיוטת החוזר, ככל שיתקבל כמחייב, תחילתן ביום 1 בינואר 2019.

2.1.10. הנחיות והבהרות הממונה

2.1.10.1. ביום 4 בפברואר 2018 פרסמה הממונה הבהרה בעניין הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר פנסיוני, במסגרתה נקבע כי סוכן ביטוח פנסיוני מחויב כחלק מהליך השיווק הפנסיוני, לברר את צרכי הלקוח ולבחור עבורו את סוג המוצר הפנסיוני ואת הגוף המוסדי המתאימים ולנמק את המלצתו בכתב; וכן כי גוף מוסדי רשאי לשלם עמלת הפצה רק במקרה שבו ביצע סוכן ביטוח פנסיוני "עסקה" כחלק מהליך של שיווק פנסיוני; וכי ככל שלא מבוצע הליך שיווק פנסיוני, גוף מוסדי אינו רשאי לשלם עמלת הפצה.

ניהול השקעות ואשראי

2.1.11. חוזרים

2.1.11.1. ביום 4 למרץ 2018 פורסם חוזר שעניינו תיקון פרק 4 לחלק 2 בשער 5 לחוזר המאוחד - ניהול נכסי השקעה, במסגרתו בוצעו מספר שינויים מבניים מהותיים ביחס לשתי המהדורות שפורסמו בעבר. מטרת השינויים המבניים היא ליצור, בין היתר, רצף לוגי וקישורים רלוונטיים בין כל ההוראות שעוסקות בניהול נכסי השקעה, תוך כדי הצגתן באופן בהיר ופשוט יותר, אך מבלי לשנות את התוכן או המהות שבבסיס אותן הוראות. בנוסף לכך, החוזר מבצע שינוי לגבי ההגדרה "הלוואה לדיר", וזאת על מנת להרחיב את אפשרויות ההשקעה של הגופים המוסדיים בהלוואות לדיר. תחילתן של הוראות חוזר במועד פרסומן.

2.1.12. טיוטות חוזרים

2.1.12.1. ביום 9 באפריל 2018 פורסמה טיוטת חוזר שעניינה גילוי בחוזה הלוואה, שמטרתה להסדיר את אופן הצגת הפרטים שאותם חייב מלווה לגלות ללווה במסגרת חוזה הלוואה, על מנת להבטיח כי בפני הלווה יהיו מוצגים באופן ברור מלוא הפרטים הנדרשים לצורך הבנת התחייבויותיו וזכויותיו לפי החוזה. תחילתן של הוראות טיוטת החוזר, ככל שיתקבל כמחייב, 30 ימים ממועד פרסומו.

2.1.12.2. ביום 1 בפברואר 2018 פורסמה טיוטת חוזר בעניין ועדת השקעות שאינן תלויות תשואה, שמטרתה לקבוע הוראות שיחליפו את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001 לאחר ביטולן, וכן להסדיר היבטים שונים בדרכי עבודת הוועדה והרכבה, כך שיותאמו

לתפקידי הוועדה ולמסגרת העדכנית של ממשל תאגידי בגופים המוסדיים. הטיוטה מציעה לקבוע, בין היתר, הוראות לעניין הרכב ועדת השקעות שאינן תלויות תשואה וכשירות חבריה; הגבלות לעניין מינוי חבר הוועדה ומינוי יושב ראש; ואת תפקידי הוועדה ודרכי עבודתה. הוראות הטיוטה, כלל שתתקבל כמחייבת, יכנסו לתוקף במועד פרסומן וכן נקבעו הוראות מעבר.

2.2. התפתחויות ושינויים מהותיים בסביבה המאקרו כלכלית בתקופת הדוח:

להלן תיאור תמציתי, של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על החברה.

2.2.1. סביבה כללית

מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני של המשק הישראלי ותשואות שוק ההון בארץ ובעולם משליכים על עסקי החברה ותוצאות פעילותה בתחומים שונים. השלכות שיכולות לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהיקף תביעות הביטוח המוגשות לחברה, בתשואות תיק הנוסטרו של החברה ובתשואות תיקי העמיתים. בנוסף, לרמת התעסוקה והשכר במשק השפעה על היקף הפעילות בעסקי ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך.

על פי פרסומי הלמ"ס⁷, צמיחת התוצר המקומי הגולמי למחצית שניה 2017 מול מחצית ראשונה 2017, עמדה על כ-3.9% במונחים שנתיים, במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת העונתיות. על פי תחזית שגיבשה חטיבת המחקר של בנק ישראל⁸ צפוי התוצר לצמוח בכ-3.4% בשנת 2018. אבטלה - על פי סקר כוח אדם שמבצע הלמ"ס ואשר עודכן ביום 30 באפריל 2018, בחודש מרץ 2018 שיעור הבלתי מועסקים במשק מתוך כוח העבודה, מנוכה עונתיות, עמד על שיעור של כ-3.6%.

מעבר לסיכון הביטוחי, חשופה החברה גם לסיכונים שוק⁹ (MARKET RISK). סיכון זה נובע משינויים במדדי שוק או מחירי שוק. החשיפה לסיכון זה נובעת מהרכיבים שלהלן:

1. שיעור ריבית - סיכון זה נובע משינויים בשיעורי ריבית אשר משפיעים על שווי השוק של הנכסים בתיק הנוסטרו החברה. הסיכון עלול לגדול כאשר קיים שוני בין מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות וכתוצאה מהפרשי עיתוי בין מועד מדידת הנכסים וההתחייבויות.
2. שער חליפין - סיכון זה נובע מתנודות בשערי חליפין למטבעות שונים בהם יש לחברה אחזקה בנכסים (מניות, אג"חים, נדל"ן).
3. שינוי בשיעור האינפלציה - מבטחים הפועלים בתחום ביטוח החיים, חשופים לסיכונים אינפלציה ודפלציה. האינפלציה מלווה לעתים קרובות בעליית שיעור הריבית המורידה את ערך התוצאה של ההשקעות. במקרה של דפלציה, או במידה ואינפלציה נמוכה מאוד נמשכת, שיעורי הריבית נוטים לרדת. לרשות המבטחים עומדות מספר דרכים אפשריות להקלת סיכון האינפלציה: לגוון את השקעותיהם ולהשקיע בנוסף לנכסים, גם בנכסי

⁷ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה- החשבונות הלאומיים: אומדן שלישי למחצית השניה של שנת 2017, פורסם ביום 16.04.2018, www.cbs.gov.il.

⁸ בנק ישראל – התחזית המאקרו כלכלית של חטיבת המחקר, אפריל 2018, פורסם ביום 16.04.2018, www.boi.org.il.

⁹ ההגדרה לקוחה מתוך פרסום של רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

קומודיטי, בנדל"ן ובאגרות חוב צמודות מדד. על פי מדיניות ההשקעות של החברה לפחות 35% מסך נכסי תיק הנוסטרו אלמנטארי יהיו צמודי מדד ולפחות 70% מתיק הנוסטרו חיים. לעליית המדד תהייה השפעה חיובית על הנכסים הצמודים בתיק. פער המח"מ בתיק לא יהיה יותר מ-1.5 שנים של נכסים מול התחייבויות. סיכון השוק שחברות הביטוח חשופות אליו עולה ככל שהמתאם בין התשואה בשווקים הפיננסיים לבין התשואה על ההון העצמי גבוה יותר. תשואה זו מושפעת מהכנסות החברה מדמי ניהול, ואלו מושפעות מביצועי השוק, כיוון שחברות הביטוח גובות דמי ניהול מהחיסכון המצטבר בשיעורים שונים בהתאם לסוגי הפוליסות ששווקו לאורך שנות החיתום. לדוגמה, בגין פוליסות מסוג משתתף ברווחים שהופקו עד סוף שנת 2003 נגבים מסכום החיסכון המצטבר דמי ניהול בשיעור 0.6% וכן עמלה בשיעור 15% מהרווח הריאלי.

2.2.2. מגמות בשער חליפין, אינפלציה וריבית ברבעון 1, 2018¹⁰

האינפלציה וציפיות האינפלציה: לפי התחזית האינפלציה צפויה לעמוד בשנת 2018 על שיעור של כ-1.1% ובשנת 2019 על שיעור של כ-1.4%. התחזית מבטאת את ההערכה שהאינפלציה תעלה במתינות לכיוון מרכז תחום היעד. התרומה העיקרית צפויה לנבוע מעליות שכר כתוצאה מכך ששוק העבודה הדוק. מנגד, המשך התגברותה של התחרות במשק והצעדים שהממשלה נוקטת כדי להוזיל את יוקר המחיה צפויים להמשיך למתן את האינפלציה.

מחירי השירותים והמוצרים הבלתי סחירים צפויים להמשיך לתרום לאינפלציה תרומה חיובית, וסעיף שכר הדירה צפוי לבלוט בתרומתו אף שקצב עלייתו התמתן בחודשים האחרונים. קצב עלייתם של מחירי המוצרים הסחירים צפוי לעלות בשל עליית האינפלציה בעולם, ובפרט העלייה במחירי האנרגיה, וזאת בהנחה ששער החליפין של השקל יוותר יציב יחסית; אולם ימתנו אותו מגמות ארוכות טווח במחירי המוצרים הסחירים ותהליכים מבניים (כגון התפתחות המסחר באינטרנט), תהליכים אשר צפויים להמשיך לקבל תמיכה גם מצעדים שתנקוט הממשלה.

שער חליפין: במונחי שער החליפין הנומינלי האפקטיבי לרבעון ראשון 2018, נרשם פיחות של 2.8% בשער החליפין הנומינלי האפקטיבי. ביחס לדולר חל פיחות של כ-0.7%, וביחס לאירו חל פיחות של 3.8%.

ריבית: הריבית במשק במהלך שנת 2017 עמדה על 0.1%. תחזית ריבית בנק ישראל בשנת 2018 תעמוד על 0.25%. להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל, ריבית בנק ישראל תתחיל לעלות ברבעון הרביעי של 2018, לאחר שקצב האינפלציה השנתי יגיע לתחום היעד והאינפלציה הצפויה באותה עת תימצא אף היא בתחומיו.

2.2.3. התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

נכסי הסיכון נפגעו ברבעון הראשון של שנת 2018. מדד ה-S&P500 ירד בכ-2.13%, נאסד"ק 100 עלה ב-1.07%, מדד ה-DAX ירד בכ-6.02%, מדד תל אביב 35 ירד בכ-5.45% ומדד ת"א 90 ירד בכ-2.35% ברבעון ראשון 2018.

¹⁰ בנק ישראל – התחזית המאקרו כלכלית של חטיבת המחקר, אפריל 2018, www.boi.org.il

3. אירועים מהותיים בתקופת הדוח

להלן יפורטו שינויים ואירועים מהותיים שאירעו בעסקי החברה בתקופת הדוח, מאז התקופה המתוארת בדוח השנתי של החברה לשנת 2017:

3.1. ביום 14 במרץ 2018 הודיעה החברה כי רשות ניירות ערך החליטה להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף של החברה מיום 26 במאי 2016 וזאת עד ליום 26 במאי 2019.

3.2. עסקאות עם בעל השליטה

במהלך תקופת הדוח החברה ביצעה עסקאות שאינן חריגות ועסקאות זניחות, כמפורט בנוהל עסקאות זניחות, עם בעל השליטה בה או עסקאות שלבעל השליטה בה היה עניין באישורן. להלן יפורטו עיקרי העסקאות:

3.2.1. ביום 25 בפברואר 2018, אישר דירקטוריון החברה רכישת שירותי דרך וגרירה מאת חברת ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ ("ממסי") לפוליסות ביטוח הרכב אותן מוכרת החברה. למועד פרסום דוח זה, ממסי, הינה חברה בשליטת בעל השליטה בחברה (באמצעות אלבר ציי-רכב (ר.צ) בע"מ). ההתקשרות עם ממסי החלה לראשונה לקראת סוף שנת 2011 ומאושרת בכל שנה על ידי הדירקטוריון. לפרטים נוספים ראו דוח מיידי מיום 25 בפברואר 2018 (018685-01-2018) וכן תקנה 22 ס"ק 7 בפרק הרביעי לדוח התקופתי.

3.2.2. ביום 27 במרץ 2018 אישר דירקטוריון החברה את הכללת יו"ר דירקטוריון החברה ובעל השליטה בה, מר אלי אלעזרא, בפוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה אשר תירכש ותכסה את כלל נושאי המשרה בחברה, לרבות מנכ"ל החברה ודירקטורים שאינם נמנים על בעל השליטה, כפי שיהיו מעת לעת, וזאת, בהתאם לסעיף 1ב(5) לתקנות ההקלות (הקלות בעסקאות עם בעל ענין), תש"ס-2000 ("תקנות ההקלות"). האישור ניתן בכפוף לאישור האסיפה הכללית להכללת הדירקטורים שאינם נמנים על בעל השליטה וקרוביו בפוליסה. אישור כאמור ניתן ביום 17 באפריל 2018 כמפורט בסעיף 3.2.1 לעיל. כמו כן, אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון את חלוקת הפרמיות של פוליסת המטריה בהתאם לתקנה 1(4) לתקנות ההקלות, הואיל והפרמיה תחולק בין החברה וחברות הקבוצה בהתאם לקביעת יועצי הביטוח של החברות שתשתתפנה ברכישת הפוליסה. לפרטים נוספים ראו דוח מיידי מיום 27 במרץ 2018 (030775-01-2018).

4. הסבר הדירקטוריון למצב עסקי החברה

4.1 מצב כספי

4.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות על המצב הכספי (במיליוני ש"ח):

31.12.2017	31.3.2017	31.3.2018	
339.0	371.0	349.3	סה"כ הון עצמי
3,422.2	3,368.2	3,516.6	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
9,639.6	7,028.4	10,340.4	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
1,523.2	1300.2	1,540.2	התחייבויות אחרות
14,585.0	11,696.6	15,397.2	סה"כ התחייבויות
8,969.4	6,460.2	9,698.0	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
2,365.3	2,219.5	2,184.3	השקעות פיננסיות אחרות
3,589.3	3,387.9	3,864.1	נכסים אחרים
14,924.0	12,067.6	15,746.4	סה"כ מאזן

4.1.2 הון

ההון העצמי לתאריך הדוח הסתכם לסך של כ-349.3 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-339.0 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017. השינוי בהון העצמי נובע מרווח כולל לרבעון בסך של כ-10.3 מיליון ש"ח.

ההון של החברה ליום 31 במרץ 2018, כמוגדר בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקוניהן ("תקנות ההון") גבוה בכ-34 מיליון ש"ח מההון העצמי המינימאלי הנדרש המתחייב לפי התקנות הנ"ל.

4.1.3. רווח והפסד - נתונים עיקריים דוחות כספיים מאוחדים (במיליוני ש"ח):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ			
	השינוי באחוזים 2018/2017	2017	2018	
2017				
בטוח כללי				
1,080.3	(1.3)	269.2	265.7	פרמיות שהורוחו ברוטו
553.7	(9.3)	194.8	176.7	פרמיות שהורוחו בשייר
(17.1)	337.2	4.3	18.8	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח כללי
ביטוח חיים וחיסכון לטווח ארוך				
708.6	(3.4)	163.9	158.3	פרמיות שהורוחו ברוטו
602.8	-	137.6	137.8	פרמיות שהורוחו בשייר
74.5	21.5	16.3	19.8	הכנסות מדמי ניהול בביטוח החיים
(2.5)	*	1.1	(1.8)	רווח (הפסד) כולל לפני מס ממגזר ביטוח חיים
(19.6)	214.8	5.4	17.0	סה"כ רווח (הפסד) ממגזרי פעילות
פריטים שלא יוחסו למגזרי הפעילות				
24.0	12.5	4.0	4.5	רווחים מהשקעות נטו, הכנסות מימון והכנסות אחרות
(6.0)	(83.3)	(0.6)	(1.7)	הוצאות הנהלה וכלליות
11.1	-		-	הכנסות משערוך רכוש קבוע, קרן הון ויאס 19
(14.3)	(6.2)	(3.2)	(3.0)	הוצאות מימון
14.9	*	0.2	(0.2)	סה"כ רווח (הפסד) מפריטים שלא יוחסו
(4.8)	194.6	5.6	16.8	רווח (הפסד) כולל לפני מס
(3.2)	171.0	3.8	10.3	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממש

* מעבר מרווח להפסד

תוצאות התפתחות הרווח/הפסד הכולל:

תוצאות מגזרי הפעילות בהם עוסקת החברה (מגזר ביטוח כללי וחיים), הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס של כ-17.0 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-5.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע ממגזר ביטוח כללי בעיקר משיפור חיתומי בענפי רכב רכוש חובה בעקבות טיוב התיק. ההפסד הכולל לפני מס מסעיפים שלא יוחסו למגזרי פעילות הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-0.2 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של כ-0.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופת הדוח הסתכם הרווח הכולל לפני מס לסך של כ-16.8 מיליון ש"ח לעומת רווח של כ-5.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לאחר מס הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-10.3 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-3.8 מיליון ש"ח אשתקד.

4.1.3.1 ניתוח מגזר ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

שינוי באחוזים	מיליון ש"ח	ביטוח חיים
		פרמיות שהורווחו ברוטו
(3.4)	158.3	1-3/2018
	163.9	1-3/2017
		רווח (הפסד) לפני מס
*	(1.3)	1-3/2018
	0.6	1-3/2017
		רווח כולל לפני מס
*	(1.8)	1-3/2018
	1.1	1-3/2017

* מעבר מרווח להפסד

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים בדבר רווחי השקעות ותשואות למבוטחים להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי ההשקעות, נטו שנזקפו למבוטחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי ניהול המחושבים בהתאם להנחיות הממונה, על בסיס התשואה והיתרות של עתודות הביטוח:

1-12/2017	1-3/2017	1-3/2018	
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	
445.4	74.6	(74.5)	רווחי (הפסדי) השקעות שנזקפו למבוטחים לאחר דמי ניהול
74.5	16.3	19.8	דמי ניהול

התשואות הנומינליות בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל פוליסות שהוצאו משנת 1992 ואילך (קרן י') היו כדלקמן:

1-12/2017	1-3/2017	1-3/2018	
%	%	%	
5.64	1.21	(0.18)	תשואה ברוטו
0.60	0.15	0.15	דמי ניהול קבועים
0.70	0.19	-	דמי ניהול משתנים
4.30	0.87	(0.33)	תשואה נטו למבוטח

התשואות הנומינליות בפוליסות שהוצאו משנת 2004 ואילך (במסלול ההשקעה "מסלולית כללית") היו כדלקמן:

1-12/2017	1-3/2017	1-3/2018	
%	%	%	
5.84	1.12	(0.36)	תשואה ברוטו
0.81	0.21	0.21	דמי ניהול קבועים
4.99	1.93	(0.57)	תשואה נטו למבוטח

ניתוח מגזר פעילות ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

בתקופת הדוח הסתכמו תוצאות מגזר ביטוח חיים בהפסד כולל לפני מס של כ-1.8 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-1.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

המעבר מרווח להפסד בענף ביטוח חיים בתקופת הדוח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מאי גביית דמי ניהול משתנים ברבעון לעומת גביית דמי ניהול בסך 1.7 מיליון ש"ח (בניכוי זקיפה למבוטחים) וכן מעדכון לוחות ריבית להיוון העתודות בפוליסות לגמלא בסכום של 0.7 מיליון ש"ח לעומת קיטון בסך של כ-0.3 מיליון ש"ח אשתקד

הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח הסתכמו בסך של כ-158.3 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-163.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-3.4%. הקיטון בהיקף הפרמיות שהורווחו בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקרו מירידה בפרמיה המשוננת בסכום של כ-3 מיליון ש"ח אל מול אשתקד.

סכומי הפדיונות בתקופת הדוח הסתכמו בכ-67.9 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-64.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-5.4%. שיעור הפדיונות במונחים שנתיים ביחס לממוצע עתודות ביטוח חיים ברוטו ליום 31 במרץ 2018 וליום 31 במרץ 2017 הינו כ-5.9% וכ-5.0%, בהתאמה.

4.1.3.2. ניתוח תחום ביטוח כללי לפי ענפים: רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר (במיליוני

ש"ח):

אחוז מסה"כ לרבעון		השינוי באחוזים בין הרבעונים	לרבעון שהסתיים ב-31 במרס		
2017	2018	2018/2017	2017	2018	
רכב חובה					
34.6	30.4	(11.6)	129.1	114.1	פרמיות ברוטו
19.1	12.2	(37.6)	*47.2	29.5	פרמיות שייר
(244.2)	5.1	**	(10.5)	1.0	רווח (הפסד) כולל לפני מס
רכב רכוש					
32.0	35.0	9.9	119.5	131.3	פרמיות ברוטו
48.1	53.4	8.8	118.8	129.2	פרמיות שייר
69.8	32.1	101.6	3.0	6.0	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			80.7	74.3	ברוטו Loss ratio באחוזים(1)
			81.2	73.9	שייר Loss ratio באחוזים(2)
			97.5	94.6	ברוטו Combined ratio באחוזים(3)
			98.2	94.2	שייר Combined ratio באחוזים(4)
ביטוח כללי אחר					
ענפי חבויות					
12.5	13.4	7.6	46.7	50.3	פרמיות ברוטו
17.3	18.8	6.2	42.8	45.4	פרמיות שייר
60.5	13.3	(3.8)	2.6	2.5	רווח כולל לפני מס
ענפי רכוש אחרים					
20.9	21.1	1.4	78.1	79.2	פרמיות ברוטו
15.5	15.6	(1.6)	38.3	37.7	פרמיות שייר
211.6	49.3	2.1	9.1	9.3	רווח (הפסד) כולל לפני מס
			56.8	44.3	ברוטו Loss ratio באחוזים(1)
			51.6	42.6	שייר Loss ratio באחוזים(2)
			71.9	58.5	ברוטו Combined ratio באחוזים(3)
			62.4	57.4	שייר Combined ratio באחוזים(4)
סה"כ					
100	100	0.3	373.5	374.8	פרמיות ברוטו
100	100	(2.1)	247.0	241.8	פרמיות שייר
100	100	337.2	4.3	18.8	רווח (הפסד) כולל לפני מס

* לאחר עסקת ביטוח משנה מסוג QS

** מעבר מהפסד לרווח

(1) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו

פרמיה מורוחת ברוטו

(2) תשלומים ושינוי בתלויות שייר

פרמיה מורוחת שייר

(3) תשלומים ושינוי בתלויות ברוטו

פרמיה מורוחת ברוטו בניכוי הוצאות ועמלות

(4) תשלומים ושינוי בתלויות שייר

פרמיה מורוחת שייר בניכוי הוצאות ועמלות

ניתוח ענפי פעילות ביטוח כללי (רכב חובה, רכב רכוש וביטוח כללי אחר)

ההכנסות מפרמיות ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ-374.8 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-373.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-0.3%.
בענפי פעילות ביטוח כללי נרשם בתקופת הדוח רווח כולל לפני מס בסך כ-18.8 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח כולל לפני מס בסך של כ-4.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר משיפור חיתומי בענפי רכב רכוש ורכב חובה בעקבות טיוב התיק.

ענף פעילות רכב חובה

ההכנסות מפרמיות ברוטו בענף רכב חובה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-114.1 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-129.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-11.6%, הנובע מטיוב התיק.

תוצאות הענף הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס של כ-1.0 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס של כ-10.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. המעבר מהפסד לרווח נובע בעיקר מעדכון עתודות אקטואריות בשנות חיתום ישנות שבוצע אשתקד ומטיוב התיק.

ענף פעילות רכב רכוש

ההכנסות מפרמיות ברוטו בענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-131.3 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-119.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-9.9%. הגידול הינו בהתאם למדיניות החברה.

תוצאות ענף פעילות רכב רכוש הסתכמו בתקופת הדוח ברווח כולל לפני מס של כ-6.0 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל לפני מס של כ-3.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד הינו כתוצאה מפעולות יזומות שביצעה החברה לטיוב התיק.

ביטוחי הרכוש (ללא רכב)

ההכנסות מפרמיות ברוטו במגזר פעילות ביטוחי הרכוש (ללא רכב) הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-79.2 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-78.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-9.3 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך של כ-9.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע משיפור ברווח החיתומי לאור קיטון בהתפתחות התביעות בענף זה וכן מהגידול בהיקף התיק.

ביטוח החבויות

ההכנסות מפרמיות ברוטו הסתכמו לסך של כ-50.3 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-46.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. גידול בשיעור של כ-7.6%.
הרווח הכולל לפני מס מתחום זה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ-2.5 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-2.6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

4.2. תזרים מזומנים

בתקופת הדוח חלה עליה בסכום המזומנים ושווי המזומנים בסך של 106,918 אלפי ש"ח, מסכום מזומנים של 549,026 אלפי ש"ח ביום 31 לדצמבר 2017 לסכום מזומנים של 655,944 אלפי ש"ח ביום 31 במרץ 2018. להלן הרכב עליה זו:

בתקופת הדוח המזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת הסתכמו בסך של 113,886 אלפי ש"ח.

תזרים המזומנים אשר שימש לפעילות השקעה הסתכם בתקופת הדוח בסך 6,968 אלפי ש"ח, ששימש בעיקר לרכישת נכסים בלתי מוחשיים.

4.3. מקורות מימון

- 4.3.1. החברה מממנת את פעילותה מהון עצמי ומהתחייבויות בגין כתבי התחייבות נדחים לבנקים ומכתבי התחייבות נדחים סחירים. החברה נוהגת לגייס כתבי התחייבות נדחים מעת לעת בהתאם לצרכי ההון שלה הנובעים מתקנות ההון.
- 4.3.2. החברה הנפיקה לציבור שתי סדרות של כתבי התחייבות נדחים – אגרות חוב (סדרה 1) ואגרות חוב (סדרה 2) אשר הוכרו בידי החברה בהון משני מורכב. נכון למועד תקופת הדוח קיימים במחזור 122,401,000 אגרות חוב (סדרה 1) ו-40,000,000 אגרות חוב (סדרה 2).
- 4.3.3. נכון ליום 31 במרץ 2018, לחברה כתבי התחייבות נדחים ואגרות חוב לזמן ארוך בסך של כ-167,429 אלפי ש"ח.
- כחלק מניהול ההון השוטף של החברה, ובכלל זה עמידה בתקנות ההון כהגדרתן בסעיף 4.1.2 לעיל, יתכן והחברה תגייס הון משני ו/או שלישוני ו/או תחליף הון משני קיים בהון משני ו/או שלישוני בעל מח"מ ארוך יותר.
- לפרטים נוספים בקשר למקורות המימון של החברה, ראו לעניין זה פירוט נוסף בביאור 18 לדוחות הכספיים השנתיים של החברה.

5. פרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם ביחס למתואר בדוח התקופתי.

6. הליכים משפטיים מהותיים

לפרטים אודות הליכים משפטיים מהותיים ראו ביאור 6 לדוחות הכספיים.

7. אפקטיביות הבקורות הפנימיות והנהלים על הדיווח הכספי והגילוי

7.1. בקורות ונהלים לגבי הגילוי:

לאור פרסום חוזרי הממונה, בהתאם להוראות סעיף 302 ו-404 של ה-SOX Act, החברה פועלת ליישום שוטף של ההוראות ובכללן, בחינה של תהליכי עבודה והבקורות הפנימיות המבוצעות. החברה אימצה את מודל הבקרה הפנימי (COSO) ופועלת במסגרתו.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי

הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח את המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

7.2. בקרה פנימית על הדיווח הכספי והגילוי

במהלך התקופה המסתיימת ביום 31 במרץ 2018, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

8. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

בחודש יוני 2017 פורסם חוזר "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" ("החוזר"). החוזר נועד לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות הביטוח בישראל והוראותיו מתבססות על דירקטיבה שאומצה על-ידי האיחוד האירופי ונקבעו בו הוראות לחישוב ההון העצמי הקיים וההון הנדרש לכושר פירעון על בסיס כלכלי.

תחילתן של הוראות החוזר הינן מיום 30 ביוני 2017. למועד זה, על פי החוזר, נדרשה חברת הביטוח לעמוד בלפחות 60% מההון הנדרש על-פי הוראות החוזר. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 יעלה בכל שנה ב-5% עד למלוא ההון הנדרש (SCR).

בחודש מרס, 2018 פורסם חוזר "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח" ("חוזר דרישות הון משטר קודם"). חוזר דרישות הון משטר קודם נועד לבוא במקום ההוראות בדבר ההון העצמי הקיים והנדרש הכלולות בתקנות ההון הקיימות והוראותיו תחולנה, לאחר ביטול תקנות ההון, על חברת ביטוח שאינה כפופה לחוזר סולבנסי וכן על חברת ביטוח הכפופה לחוזר סולבנסי עד קבלת אישור הממונה כאמור לעיל, לפיכך, עד לקבלת אישור הממונה כאמור, על החברה חלות תקנות ההון וההוראות החדשות במקביל.

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) על פי החישוב כאמור כפי שהוגשו לממונה ביום 31 באוגוסט 2017 על פי החישוב כאמור:

א. יחס כושר פירעון

ליום 31 בדצמבר 2016 (בלתי מבוקר ובלתי סקור) (אלפי ש"ח)		
818,241		ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה:
792,141		הון עצמי לענין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
26,099		הון נדרש לכושר פירעון (SCR)
26,099		עודף (גירעון) ליום הדוח
103%		יחס כושר פירעון ליום הדוח (באחוזים)
עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:		
790,355		הון עצמי הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
460,325		הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
330,030		עודף בתקופת הפריסה

ב. סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר 2016 (אלפי ש"ח)		
207,146		סף הון (MCR)
601,623		הון עצמי לענין סף הון (MCR)

*לאחר תקופת הדיווח ליום 31.12.2016 חילקה החברה דיבידנד בסכום של 18 מיליון ש"ח. בעקבות החלוקה, ירד יחס כושר הפירעון של החברה לפי מתודולוגיית סולבנסי מ-103% ל-101%.

במסגרת הוראות החוזר נקבע בין היתר כי לצורך היערכות לדיווחים מבוקרים יש להגיש לממונה עם פרסום דוח רבעון 2 לשנת 2017 דוח מיוחד של רואי החשבון לענין בחינת תהליכים ובקורות הקיימים המבטיחים את איכות ושלמות הנתונים, היקפם ואופן תיעודם, תוך התייחסות לפערים הקיימים, וזאת, לצורך עמידה בביקורת מלאה שתתקיים בעת חישוב תוצאות יחס כושר הפירעון על בסיס נתוני 2017.

חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש ("חישוב ההון") מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

בהמשך לאמור בביאור 20 ב 2 ג לדוח הכספי השנתיים של החברה בדבר ביצוע עסקת ביטוח משנה, למקרה בו יתרחש אירוע "ביטולים מאסיביים", בתיק ביטוח חיים, החברה צופה כי עסקה זו תגדיל את עודף ההון בהתאם למשטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ועל פי חישוב יחס כושר פירעון של החברה ליום 31 בדצמבר 2016, צפוי לגדול בכ-54 מיליון ש"ח המהווה גידול של כ-7% ביחס כושר פירעון מבוסס Solvency II.

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017 שכותרתו "חלוקת דיבידנד על ידי חברות הביטוח" ("המכתב") חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פירעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות ויחס כושר פירעון לפי החוזר בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

בהתאם למכתב, לאחר מועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות החוזר חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ביחס כושר פירעון לפי החוזר כאמור לעיל.

לפרטים נוספים בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ודיבידנד ראו באורים ג'2 ו-ג'3, בהתאמה, לדוח הכספי.

9. שינויים בהרכב הדירקטוריון ובמצבת נושאי משרה בכירה בתקופת הדוח ועד לפרסום הדוח

- בחודש ינואר 2018 הודיע מר דודי בן חיים, מנהל הסיכונים, על סיום כהונתו בחברה וביום 13 במאי 2018 החל לכהן מר דרור קלודה כמנהל הסיכונים הראשי של החברה, לאחר שהתקבלה הודעה על אי התנגדות הממונה למינויו.

10. אירועים מהותיים לאחר תאריך המאזן

10.1. אסיפה שנתית של בעלי המניות של החברה

ביום 17 באפריל 2018 אישרה האסיפה השנתית, בין היתר, את מינוים מחדש של הדירקטורים שאינם דח"צים, רכישת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה (לרבות דירקטורים ונושאי משרה שהם בעל השליטה בחברה ו/או קרוביו) לתקופה של 12 חודשים וכן פוליסת מטריה (שכבה נוספת) בגבול אחריות משותף עם אלעזרא החזקות בע"מ. להחלטות נוספות שהתקבלו באסיפה ולפרטים נוספים ראו דוח מידי מיום 17 באפריל 2018 (2018-01-039181).

10.2. מימוש אג"ח לפדיון

ביום 25 באפריל 2018 החליטה החברה להעמיד את תיק האג"ח לפדיון למימוש. לפיכך, החל מאותו מועד החברה מודדת את התיק האמור בשווי הוגן לעומת עלות מתואמת כפי שנמדד עד היום. ליום 25 באפריל 2018 עודף השווי ההוגן לעומת העלות המתואמת כפי שמופיעה בספרי החברה ("העודף") עמד על 33.1 מיליון ש"ח, למעבר לשיטת המדידה החדשה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הרווח הכולל ויתרת ההון העצמי של החברה, זאת מאחר ויתרת העתודות בביטוח כללי צפויות לגדול במקביל וזאת לאור יישום שיטת הנוהג המיטבי ושינוי ריבית ההיוון ככל ויידרש.

10.3. אסיפה מיוחדת של בעלי המניות של החברה

ביום 8 במאי 2018 אישרה האסיפה המיוחדת את מינויה של הגב' אליס עדן בן דוד כדירקטורית חיצונית בחברה, חלף הגב' רות רלבג, אשר כהונתה כדירקטורית חיצונית בחברה צפויה להסתיים ביום 6 ביוני 2018, וזאת לתקופת כהונה בת שלוש שנים אשר תימנה מיום 7 ביוני 2018. הודעת "אי התנגדות" מאת הממונה התקבלה ביום 23 במאי 2018.

בתקופת הדוח התקיימו 3 ישיבות דירקטוריון.

הדירקטוריון מודה להנהלת החברה, לעובדי החברה ולסוכניה על תרומתם להישגי החברה.

שמעון מירון
מנכ"ל

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

חולון, 27 במאי 2018

הצהרה (certification)

אני, שמעון מירון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הכשרה חברה לביטוח בע"מ ("חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2018 ("הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכך-

(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-

(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכך -

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שמעון מירון, מנהל כללי

תאריך : 27.05.2018

הצהרה (certification)

אני, דוד סלמה, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הכשרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ 2018 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.

4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי² ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכן-

א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;

ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן -

5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם

² כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

ולדווח על מידע כספי ; וכן-

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

דוד סלמה, סמנכ"ל כספים

תאריך : 27.05.2018

דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 31 במרץ 2018
בלתי מבוקרים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2018

בלתי מבוקרים

הכשרה חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 31 במרס, 2018

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

<u>2</u>	דוח סקירה של רואה החשבון המבקר
<u>3</u>	דוחות ביניים מאוחדים על המצב הכספי
<u>5</u>	דוחות ביניים מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
<u>6</u>	דוחות ביניים מאוחדים על השינויים בהון
<u>7</u>	דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי המזומנים
<u>10</u>	באורים לדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
<u>47</u>	נספח א' - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של הכשרה חברה לביטוח בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הכשרה חברה לביטוח בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - החברה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 31 במרס, 2018 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם האחראים לעריכת מידע כספי לתקופת ביניים זו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור [בבאור 6](#) לדוחות הכספיים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

נכסים

ליום	ליום		
31 בדצמבר	31 במרס		
2017	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
80,658	64,973	82,260	נכסים בלתי מוחשיים
353,900	346,803	380,608	הוצאות רכישה נדחות
113,751	106,822	112,999	רכוש קבוע
143,680	134,176	144,157	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
561,043	521,683	567,327	נדל"ן להשקעה - אחר
1,419,332	1,157,443	1,443,195	נכסי ביטוח משנה
79,333	96,682	77,306	נכסי מסים שוטפים
45,887	62,384	55,096	חייבים ויתרות חובה
242,634	353,828	345,292	פרמיה לגביה
8,969,393	6,460,222	9,697,952	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
1,200,717	964,814	1,007,473	נכסי חוב סחירים
1,053,835	1,155,389	1,050,688	נכסי חוב שאינם סחירים
82,409	80,346	75,169	מניות
28,379	18,938	50,955	אחרות
<u>2,365,340</u>	<u>2,219,487</u>	<u>2,184,285</u>	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
502,112	430,102	522,339	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
46,914	112,978	133,605	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>14,923,977</u>	<u>12,067,583</u>	<u>15,746,421</u>	סך הכל הנכסים
<u>9,702,403</u>	<u>7,117,477</u>	<u>10,445,594</u>	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

הון והתחייבויות

ליום	ליום	
31 בדצמבר	31 במרס	
2017	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	
200,201	200,201	200,201
47,885	47,885	47,885
34,237	16,701	36,765
56,623	106,163	64,410
338,946	370,950	349,261

הון
הון מניות
פרמיה על מניות
קרנות הון
יתרת עודפים
סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה

3,422,168	3,368,234	3,516,558
9,639,611	7,028,396	10,340,361
42,860	48,474	45,732
23,543	21,031	23,571
855,123	771,192	863,439
348,902	207,233	355,070
252,824	252,073	252,429
14,585,031	11,696,633	15,397,160
14,923,977	12,067,583	15,746,421

התחייבויות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
התחייבויות בגין מסים נדחים
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
חברות ביטוח- פיקדונות וחשבונות אחרים
זכאים ויתרות זכות
התחייבויות פיננסיות
סך כל ההתחייבויות
סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

27 במאי, 2018

תאריך אישור הדוחות הכספיים

דוד סלמה
סמנכ"ל כספים

שמעון מירון
מנכ"ל

אלי אלעזרא
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה	ל-3 חודשים שהסתיימו		
ביום	ביום		
31 בדצמבר	31 במרס		
2017	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח (הפסד) למניה)			
1,788,927	433,084	423,936	פרמיות שהורווחו ברוטו
632,407	100,685	109,617	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
1,156,520	332,399	314,319	פרמיות שהורווחו בשייר
(*644,808)	(* 102,838)	(53,356)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
74,503	16,279	19,801	הכנסות מדמי ניהול
91,806	23,972	24,929	הכנסות מעמלות
1,967,637	475,488	305,693	סך כל ההכנסות
2,230,106	468,245	279,178	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
678,825	95,941	95,431	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,551,281	372,304	183,747	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
341,975	72,450	77,356	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
(*70,410)	(* 16,273)	21,094	הוצאות הנהלה וכלליות
31,021	8,311	10,581	הוצאות מימון
1,994,687	469,338	292,778	סך כל ההוצאות
(27,050)	6,150	12,915	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(8,284)	1,998	5,189	מסים על הכנסה (הטבת מס)
(18,766)	4,152	7,726	רווח (הפסד) נקי לתקופה
			רווח (הפסד) כולל אחר:
			סכומים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים
14,734	(492)	6,008	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקפו לקרנות הון
(5,156)	(101)	(2,074)	רווחים נטו ממימוש נכסים פיננסיים זמינים למכירה
6,395	-	-	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(5,461)	203	(1,345)	השפעת מס
10,512	(390)	2,589	סה"כ רכיבים של רווח נקי (הפסד) שישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
			סכומים שלא ישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד:
8,989	-	-	הערכה מחדש בגין שיערוך בנייני משרד
(2,692)	-	-	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(1,285)	-	-	השפעת מס
5,012	-	-	סה"כ רכיבים של רווח נקי (הפסד) שלא ישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
15,524	(390)	2,589	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
(3,242)	3,762	10,315	סה"כ רווח (הפסד) כולל
			רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח):
(0.11)	0.02	0.04	רווח (הפסד) בסיסי ומדולל
			הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.
			(* סיווג מחדש, ראה באור 2 (ה) .)

סך הכל הון	יתרת עודפים	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הערכה מחדש	פרמיה על מניות	הון מניות	
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
338,946	56,623	12,770	21,467	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2018 (מבוקר)</u>
7,726	7,726	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
2,589	-	2,589	-	-	-	רווח כולל אחר, נטו
10,315	7,726	2,589	-	-	-	סה"כ רווח כולל, נטו ממס
-	61	-	(61)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע, בגובה הפחתה, נטו ממס
<u>349,261</u>	<u>64,410</u>	<u>15,359</u>	<u>21,406</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 במרס, 2018</u>
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
367,188	101,967	2,258	14,877	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)</u>
4,152	4,152	-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
(390)	-	(390)	-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו
3,762	4,152	(390)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממס
-	44	-	(44)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע, בגובה הפחתה, נטו ממס
<u>370,950</u>	<u>106,163</u>	<u>1,868</u>	<u>14,833</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 במרס, 2017</u>
מבוקר						
אלפי ש"ח						
367,188	101,967	2,258	14,877	47,885	200,201	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2017</u>
(18,766)	(18,766)	-	-	-	-	הפסד לתקופה
15,524	(1,772)	10,512	6,784	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
(3,242)	(20,538)	10,512	6,784	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל, נטו ממס
-	194	-	(194)	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש בגין שיערוך רכוש קבוע בגובה פחתה, נטו ממס
(25,000)	(25,000)	-	-	-	-	דיבידנד ששולם
<u>338,946</u>	<u>56,623</u>	<u>12,770</u>	<u>21,467</u>	<u>47,885</u>	<u>200,201</u>	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017</u>

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס			
2017	2017	2018		
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח		נספח	
168,988	108,131	113,886	א'	<u>תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת</u>
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(1,020)	(215)	(197)		רכישת רכוש קבוע
(34,768)	(5,662)	(6,771)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
(35,788)	(5,877)	(6,968)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
(25,000)	-	-		דיבידנד ששולם
(25,000)	-	-		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
108,200	102,254	106,918		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
440,826	440,826	549,026	ב'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
549,026	543,080	655,944	ג'	<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2017	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר אלפי ש"ח	
(18,766)	4,152	7,726
(522,314)	(81,619)	72,573
(23,923)	(7,874)	(542)
(59,065)	(5,302)	(11,274)
990	3,053	7,240
4,403	4,103	(5,420)
14,288	3,180	2,983
(6,550)	-	-
(15,708)	-	-
3,816	951	949
17,319	3,898	5,169
176,681	122,747	94,390
3,558,433	947,218	700,750
(313,123)	(51,234)	(23,863)
(44,686)	(37,589)	(26,708)
(8,284)	1,998	5,189
(3,066,902)	(862,057)	(873,487)
(4,416)	(1,462)	(477)
(36,502)	(12,850)	(6,284)
673	117,007	182,725
22,473	(88,721)	(102,658)
(1,135)	(17,632)	(9,209)
218,971	(5,346)	13,107
3,053	541	28
(81,508)	33,010	25,181
(13,755)	(1,989)	(2,001)
227,004	77,501	68,567
5,394	(10,776)	(886)
50,619	6,233	15,299
269,262	70,969	80,979
168,988	108,131	113,886

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח (הפסד) לתקופה	
התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:	
התאמות לסעיפי רווח והפסד:	
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:	
נכסי חוב סחירים	
נכסי חוב שאינם סחירים ופקדונות מניות	
השקעות אחרות	
הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר פחת והפחתות:	
רכוש קבוע	
נכסים בלתי מוחשיים	
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	
שינוי בנכסי ביטוח משנה	
שינוי בהוצאות רכישה נדחות	
מסים על הכנסה (הטבת מס)	
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים :	
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:	
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות	
רכישת נדל"ן להשקעה	
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר:	
רכישת נדל"ן להשקעה	
מכירות, נטו של השקעות פיננסיות	
פרמיות לגבייה	
חייבים ויתרות חובה	
זכאים ויתרות זכות	
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו	
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:	
ריבית ששולמה	
ריבית שהתקבלה	
מסים שהתקבלו (שולמו), נטו	
דיבידנד שהתקבל	
סך הכל תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות שוטפת	

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
2017	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

336,887	336,887	502,112
103,939	103,939	46,914
<u>440,826</u>	<u>440,826</u>	<u>549,026</u>
502,112	430,102	522,339
46,914	112,978	133,605
<u>549,026</u>	<u>543,080</u>	<u>655,944</u>

נספח ב' - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג' - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

באור 1: - כללי

1. דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 31 במרס, 2018 ולתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2017 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).
  2. החברה המאוחדת היחידה של החברה הינה איגוד מקרקעין בשם פנינת אפרידר (להלן - "פנינת אפרידר") המוחזקת בבעלות מלאה. בדוחות הביניים ליום 31 במרס, 2018 לא צורף מידע כספי נפרד כנדרש לפי תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 לאור ההשפעה הזניחה שיש לדוחות הכספיים של פנינת אפרידר על הדוחות הכספיים המאוחדים.
- הפרמטרים ששימשו את החברה בכדי לקבוע את ההשפעה האמורה הם: נכסים, הכנסות ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת של עד 5% מסך הנכסים, ההכנסות ותזרים מזומנים מפעילות שוטפת שבדוחות הכספיים המאוחדים, בהתאמה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

- א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. כמו כן, נערכו דוחות אלה בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של הנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים.

המדיניות החשבונאית והאומדנים אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקביים לאלו שיושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, למעט תקנים חדשים שנכנסו לתוקף ב-1 בינואר, 2018 כמפורט להלן:

1. IFRS 15 - הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

IFRS 15 (להלן - התקן) פורסם על ידי IASB במאי, 2014.

התקן מחליף, בין היתר, את IAS 18 הכנסות. התקן איננו חל על הכרה בהכנסה מחוזי ביטוח אך חל על סוכנויות הביטוח ועל חוזים לניהול נכסים (קרנות פנסיה, קופות גמל וחוזי השקעה).

התקן מציג מודל בן חמישה שלבים שיחול על הכנסות הנובעות מחוזים עם לקוחות:

- שלב 1 - **זיהוי החוזה עם הלקוח**, לרבות התייחסות לקיבוץ חוזים וטיפול בשינויים (modifications) בחוזים.
- שלב 2 - **זיהוי מספר מחויבויות ביצוע נפרדות (distinct) בחוזה**.
- שלב 3 - **קביעת מחיר העסקה**, לרבות התייחסות לתמורה משתנה, רכיב מימון משמעותי, תמורות שאינן במזומן ותמורה שתשולם ללקוח.
- שלב 4 - **הקצאת מחיר העסקה לכל מחויבות ביצוע נפרדת** על בסיס מחיר המכירה היחסי הנפרד תוך שימוש במחירים נצפים אם הם זמינים, או באומדנים והערכות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שלב 5 - הכרה בהכנסה בעת עמידה במחויבות ביצוע, תוך הבחנה בין קיום מחויבות במועד מסוים לבין קיום מחויבות לאורך זמן.

התקן מיושם לראשונה בדוחות כספיים אלה. החברה בחרה ליישם את הוראות התקן, ככל שחלות עליה, למפרע עם הקלות מסוימות וללא הצגה מחדש של מספרי השוואה. גישת יישום למפרע חלקי דורשת הכרה בהשפעה המצטברת של יישום התקן על חוזים שטרם הושלמו ליום 1 בינואר 2018 באמצעות התאמה של יתרת הפתיחה של יתרת הרווח לאותו מועד ולא נדרשת הצגה מחדש של מספרי השוואה.

2. עדכונים אחרים לתקנים קיימים:

החל מ-1 בינואר 2018 נכנסו לתוקף עדכונים לתקנים קיימים אשר השפעתם על הדוחות הכספיים של החברה איננה מהותית.

3. לעניין החלטת החברה לאחר תאריך הדיווח לממש את החזקותיה בנכסי חוב סחירים שסווגו כמוחזקים לפדיון, ראה באור 9.

ג. עונתיות

1. ביטוח חיים

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפרשות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער חליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב %	מדד המחירים לצרכן		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום: 31 במרס, 2018 31 במרס, 2017 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017
	מדד ידוע %	מדד בגין %	
1.4	(0.3)	(0.1)	
(5.5)	(0.2)	0.1	
(9.8)	0.3	0.4	

ה. סיווג מחדש

במהלך תקופת הדיווח בוצע סיווג מחדש בגין סעיפי רווחים מהשקעות נטו, והכנסות מימון והוצאות הנהלה וכלליות. לסיווג מחדש לא הייתה השפעה על היתרות המאזניות ועל ההון של החברה.

באור 3: מגזרי פעילות

א. כללי:

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM) לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך

מגזר ביטוח החיים והחיסכון לטווח ארוך כולל את ענפי ביטוח חיים והוא מתמקד בעיקר בחיסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות הממונה מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים.

3. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה החברה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משיקות לפעילות החברה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה בהתאם לתקנות ההון.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)
 ב. דיווח על מגזרי פעילות

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2018			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
423,936	-	265,671	158,265
109,617	-	89,022	20,595
314,319	-	176,649	137,670
(53,356)	4,191	5,107	(62,654)
19,801	-	-	19,801
24,929	-	15,651	9,278
305,693	4,191	197,407	104,095
279,178	-	201,329	77,849
95,431	-	78,987	16,444
183,747	-	122,342	61,405
77,356	-	45,234	32,122
21,094	1,715	7,734	11,645
10,581	2,983	7,384	214
292,778	4,698	182,694	105,386
12,915	(507)	14,713	(1,291)
3,934	344	4,130	(540)
16,849	(163)	18,843	(1,831)
ליום 31 במרס, 2018			
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
10,340,361	-	-	10,340,361
3,516,558	-	2,529,950	986,608

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך הכל הכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2017			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
433,084	-	269,230	163,854
100,685	-	74,479	26,206
332,399	-	194,751	137,648
102,838	4,081	(* 9,430)	89,327
16,279	-	-	16,279
23,972	-	11,513	12,459
475,488	4,081	215,694	255,713
פרמיות שהורווחו ברוטו			
פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה			
פרמיות שהורווחו בשייר			
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון			
הכנסות מדמי ניהול			
הכנסות מעמלות			
סך הכל הכנסות			
468,245	-	241,658	226,587
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו			
95,941	-	81,103	14,838
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח			
372,304	-	160,555	211,749
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר			
72,450	-	(* 38,564)	33,886
16,273	591	6,886	8,796
8,311	3,180	4,446	685
469,338	3,771	210,451	255,116
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות			
הוצאות הנהלה וכלליות			
הוצאות מימון			
סך הכל הוצאות			
6,150	310	5,243	597
רווח לפני מסים על ההכנסה			
(593)	(137)	(987)	531
רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה			
5,557	173	4,256	1,128
סה"כ רווח כולל לפני מסים על ההכנסה			
ליום 31 במרס, 2017			
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
7,028,396	-	-	7,028,396
3,368,234	-	2,395,096	973,138
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה			
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה			

(* סיווג מחדש, ראה באור 2 (ה)).

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. דיווח על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017			
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מבוקר			
אלפי ש"ח			
1,788,927	-	1,080,312	708,615
632,407	-	526,610	105,797
1,156,520	-	553,702	602,818
644,808	24,110	(* 57,403)	563,295
74,503	-	-	74,503
91,806	-	50,013	41,793
1,967,637	24,110	661,118	1,282,409
2,230,106	-	1,042,130	1,187,976
678,825	-	611,561	67,264
1,551,281	-	430,569	1,120,712
341,975	-	(* 213,710)	128,265
70,410	6,000	26,391	38,019
31,021	14,288	16,454	279
1,994,687	20,288	687,124	1,287,275
(27,050)	3,822	(26,006)	(4,866)
22,270	11,081	8,873	2,316
(4,780)	14,903	(17,133)	(2,550)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
סך הכל הכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017			
מבוקר			
אלפי ש"ח			
9,639,611	-	-	9,639,611
3,422,168	-	2,442,882	979,286

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

(* סיווג מחדש, [ראה באור 2 \(ה\)](#).)

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2018

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי חבויות (אחרים *)	ענפי רכוש (ואחרים (**))	סה"כ
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
114,089	131,303	50,242	79,156	374,790
84,621	2,081	4,780	41,463	132,945
29,468	129,222	45,462	37,693	241,845
3,466	38,181	13,877	9,672	65,196
26,002	91,041	31,585	28,021	176,649
2,199	1,041	1,428	439	5,107
7,599	248	531	7,273	15,651
35,800	92,330	33,544	35,733	197,407
80,388	68,870	25,449	26,622	201,329
60,607	1,613	2,074	14,693	78,987
19,781	67,257	23,375	11,929	122,342
6,723	17,487	7,954	13,070	45,234
2,983	2,387	913	1,451	7,734
7,189	-	-	195	7,384
36,676	87,131	32,242	26,645	182,694
(876)	5,199	1,302	9,088	14,713
1,836	850	1,242	202	4,130
960	6,049	2,544	9,290	18,843
1,648,151	291,969	443,933	145,897	2,529,950
381,745	288,628	382,316	69,132	1,121,821

(*) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 45.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 55.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס, 2017

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים **)	ענפי חבויות (אחרים *)	רכב רכוש	רכב חובה	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
373,507	78,101	46,736	119,545	129,125	פרמיות ברוטו
126,475	39,829	3,931	771	81,944	פרמיות ביטוח משנה
247,032	38,272	42,805	118,774	47,181	פרמיות בשייר
52,281	10,329	15,413	27,581	(1,042)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
194,751	27,943	27,392	91,193	48,223	פרמיות שהורווחו בשייר
9,430	573	2,267	1,828	4,762	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
11,513	6,567	(172)	15	5,103	הכנסות מעמלות
215,694	35,083	29,487	93,036	58,088	סך כל ההכנסות
241,658	30,867	23,021	73,908	113,862	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
81,103	16,447	2,311	(98)	62,443	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
160,555	14,420	20,710	74,006	51,419	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
38,564	10,694	5,539	14,796	7,535	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
6,886	698	383	1,034	4,771	הוצאות הנהלה וכלליות
4,446	149	-	-	4,297	הוצאות מימון
210,451	25,961	26,632	89,836	68,022	סך כל ההוצאות
5,243	9,122	2,855	3,200	(9,934)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(987)	(43)	(233)	(188)	(523)	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
4,256	9,079	2,622	3,012	(10,457)	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על הכנסה
2,395,096	138,656	367,066	294,477	1,594,897	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 במרס, 2017 (בלתי מבוקר)
1,269,562	68,858	333,207	293,781	573,716	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 במרס, 2017 (בלתי מבוקר)

(* ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 43.5% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר נתונים של ענפי ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 54.4% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017

סה"כ	ענפי רכוש (אחרים *)	ענפי חבויות (אחרים **) מבוקר אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,047,706	234,855	135,230	360,333	317,288	פרמיות ברוטו
548,468	122,708	15,352	3,906	406,502	פרמיות ביטוח משנה
499,238	112,147	119,878	356,427	(89,214)	פרמיות בשייר
(54,464)	1,621	5,590	(10,855)	(50,820)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
553,702	110,526	114,288	367,282	(38,394)	פרמיות שהורווחו בשייר
57,403	4,186	15,724	10,019	27,474	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
50,013	26,466	1,550	147	21,850	הכנסות מעמלות
661,118	141,178	131,562	377,448	10,930	סך כל ההכנסות
1,042,130	99,312	139,172	273,992	529,654	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי
611,561	51,860	33,987	820	524,894	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
430,569	47,452	105,185	273,172	4,760	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
213,710	60,020	30,230	84,854	38,606	הוצאות הנהלה וכלליות
26,391	5,223	2,720	7,750	10,698	הוצאות מימון
16,454	372	-	-	16,082	סך כל ההוצאות
687,124	113,067	138,135	365,776	70,146	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה הפסד כולל אחר לפני מיסים על הכנסה
(26,006)	28,111	(6,573)	11,672	(59,216)	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל לפני מיסים על הכנסה
8,873	560	2,314	1,915	4,084	התחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2017 (מבוקר)
(17,133)	28,671	(4,259)	13,587	(55,132)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר ליום 31 בדצמבר, 2017 (מבוקר)
2,442,882	123,681	423,153	255,101	1,640,947	
1,058,130	59,975	361,606	252,293	384,256	

(* ענפי רכוש אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח מקיף דירות ובתי עסק אשר הפעילות בגינו מהווה 58.9% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר נתונים של ענף ביטוח צד ג' אשר הפעילות בגינו מהווה 48.3% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

נתונים לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2018 (בלתי מבוקר):

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב			
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
			קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
			אלפי ש"ח					
158,265	4,921	2,544	-	19,649	110,567	17,364	3,220	פרמיות ברוטו:
953,812					953,812	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
21,715					17,479	2,322	1,914	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
10,467					10,467	-	-	דמי ניהול בגין חוזי השקעה
113,029	2,994	107	630	8,685	87,623	(626)	13,616	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(35,180)					(35,180)	-	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

הערות:

- (1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם בחלקם באגרות חוב מיועדות.
 (2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
 המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחכונ ארוך טווח (המשך)

נתונים לתקופה של 3 חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2017 (בלתי מבוקר):

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב			
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
			קבוצתי	פרט	משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)	
			אלפי ש"ח					
163,854	5,725	2,222	-	21,264	111,970	19,331	3,342	פרמיות ברוטו:
991,200					(*991,200)	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
15,998					11,222	5,057	(281)	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
6,906					6,906	-	-	דמי ניהול בגין חוזי השקעה
167,204	2,117	845	225	9,706	111,389	37,047	5,875	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
59,383					59,383	-	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

הערות:

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיעודות. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
(2) המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על הכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

(* כולל העברה של תיק הביטוח של אלטשולר שחם בסכום של כ- 283.4 מיליון ש"ח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחכונ ארוך טווח (המשך)

נתונים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2017 (מבוקר):

סך הכל	בריאות אחר	סיעודי פרט	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חיסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		
			סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004 תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
			קבוצתי	פרט			
			אלפי ש"ח				
708,615	20,911	8,281	-	86,572	504,130	76,567	12,154
3,432,563					(*) 3,432,563	-	-
75,709					54,598	19,905	1,206
36,059					36,059	-	-
876,248	10,824	4,272	219	40,387	602,625	166,245	51,676
311,728					311,728	-	-

פרמיות ברוטו:
תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות
לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול

דמי ניהול בגין חוזי השקעה
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

הערות:

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מביחי תשואה והם מגובים בעיקרם/בחלקם באגרות חוב מיועדות. המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות.
(2) המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

(*) כולל העברה של תיק הביטוח של אלטשולר שחם בסכום של כ- 283.4 מיליון ש"ח.

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון

א. ניהול ודרישות הון

מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון. (להלן: "הממונה").

ב. משטרי ההון החלים על החברה - כללי

בחודש יוני 2017 פורסמו הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברות ביטוח מבוסס Solvency II (להלן - "חוזר סולבנסי"), לפיהן חברת ביטוח תקיים משטר כושר פירעון כלכלי בהתאם להוראות כאמור, וזאת מבלי לגרוע מחובתה לקיים את הוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן - "תקנות ההון").

ב-4 במרס, 2018 פורסם חוזר הכולל הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח (להלן: חוזר דרישות הון משטר קודם). חוזר דרישות הון משטר קודם נועד לבוא במקום ההוראות בדבר ההון העצמי הקיים והנדרש הכלולות בתקנות ההון הקיימות והוראותיו תחולנה, לאחר ביטול תקנות ההון, על חברת ביטוח שאינה כפופה לחוזר סולבנסי וכן על חברת ביטוח הכפופה לחוזר סולבנסי עד קבלת אישור הממונה שבוצעה ביקורת רואה חשבון לראשונה על יישום הוראות חוזר סולבנסי. לפיכך, עד לקבלת אישור הממונה כאמור, על החברה חלות תקנות ההון וחוזר סולבנסי במקביל.

עם כניסתם לתוקף של חוזר סולבנסי וחוזר דרישות הון משטר קודם כאמור לעיל, התעורר צורך להבהיר את משמעותם של המונחים 'הון נדרש' ו'הון מוכר' בתנאי מכשירי הון מורכב אשר הונפקו בעבר ובפרט בהתייחס לנסיבות משהות. על רקע האמור, פורסמה בחודש מרס 2018 עמדת ממונה "הגדרת הון מוכר והון נדרש במכשירי הון מורכב" (להלן - "העמדה"). העמדה קובעת כי הפרשנות הראויה למונחים 'הון נדרש' ו'הון מוכר' לעניין נסיבות משהות בתנאי מכשירי הון מורכב, תהיה בהתאם להגדרות המונחים הרלוונטיים בהוראות האסדרה אשר באות במקום תקנות ההון, היינו חוזר סולבנסי וחוזר דרישות הון משטר קודם, לפי העניין, כמפורט להלן:

(א) לגבי חברות ביטוח שקיבלו את אישור הממונה לביצוע ביקורת על יישום הוראות חוזר סולבנסי המונחים "הון נדרש" ו"הון עצמי" יפורשו בהתאם להגדרות המונחים כאמור בחוזר סולבנסי.

(ב) לגבי חברות ביטוח שלא קיבלו את אישור הממונה לביצוע ביקורת על יישום הוראות חוזר סולבנסי, המונחים "הון עצמי" ו"הון עצמי נדרש לכושר פירעון" יפורשו בהתאם להגדרתם בחוזר "דרישות הון משטר קודם", דהיינו לפי תקנות ההון הקודמות.

יש לקרוא את המידע לעניין דרישות ההון על פי תקנות ההון וחוזר סולבנסי יחד עם האמור בסעיף 8 בדוח הדירקטוריון.

באור 4 - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון

1. משטר ההון לפי תקנות ההון

להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות ההון על תיקוניהן והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2018	
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
533,319	548,106	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א) הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
338,946	349,261	הון ראשוני בסיסי
167,788	167,429	הון משני מורכב (ב)
81,911	81,875	הון שלישוני מורכב
(23,735)	(16,464)	ניכוי בשל מגבלה על שיעורו המירבי של ההון המשני והשלישוני המורכב (ג)
225,964	232,840	סך הכל הון משני והון שלישוני מורכב
564,910	582,101	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
31,591	33,995	עודף ליום הדוח

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 31 במרס 2018	
מבוקר	בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח		
132,600	132,559	(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין: תביעות תלויות בביטוח כללי וביטוח סיעודי
155,420	164,768	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז
25,462	25,462	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל מיוחדים בביטוח חיים
1,032	2,915	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
135,359	134,996	נכסי השקעה ונכסים אחרים
19,117	20,061	סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי
61,329	64,345	סיכונים תפעוליים
3,000	3,000	דרישות הון מיוחדות על פי הנחיות המפקח
533,319	548,106	סה"כ הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

(ב) כולל מכשירי הון משני מורכב שהונפקו עד ליום 30 ביוני, 2017. לעניין אגרות חוב המשמשות כהון עצמי מורכב של החברה, [ראה באור 5 \(ג\)](#).

(ג) חוזר ביטוח, בדבר הרכב הון עצמי מוכר של מבטח, קובע כי שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון הראשוני לא יפחת מ-60% מסך ההון העצמי המוכר של מבטח.

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II

כאמור לעיל, בחודש יוני 2017 פורסם חוזר סולבנסי שנועד לכונן משטר כושר פירעון חדש לחברות ביטוח בישראל. זאת, בהתבסס על הוראות דירקטיבה המכונה "Solvency II" (להלן - "הדירקטיבה"), שאומצה על ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הדירקטיבה כוללת בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומידתם, ומבוססת על שלושה נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון, נדבך שני איכותי, הנוגע לתהליכי בקרה פנימיים, לניהול סיכונים, לממשל תאגידי ולתהליך הערכה עצמי של סיכונים וכושר פירעון (ORSA) ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

חוזר סולבנסי מבוסס על הנדבך הכמותי לפי הדירקטיבה והוראותיה הנלוות, תוך התאמה לשוק בישראל והוא מיושם בישראל החל מ-30 ביוני, 2017 על נתוני 31 בדצמבר, 2016.

בהתאם לדירקטיבה קיימות שתי רמות של דרישות הון:

- ההון הנדרש לשמירה על כושר הפירעון של חברת ביטוח (להלן - SCR). ה-SCR רגיש לסיכונים ומבוסס על חישוב צופה פני עתיד על בסיס ההנחיות ליישום משטר כושר הפירעון החדש. דרישה זו נועדה להבטיח התערבות מדויקת ועתית של רשויות הפיקוח.

- רמה מינימלית של הון (להלן - MCR או "סף הון").

בהתאם לחוזר סולבנסי, סף ההון יהיה שווה לגבוה שבין סכום ההון הראשוני המינימלי הנדרש לפי תקנות ההון לבין סכום הנגזר מגובה עתודות ביטוח ופרמיות (כהגדרתן בחוזר סולבנסי) המצוי בטווח שבין 25% לבין 45% מה-SCR.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר כדלהלן:

(א) עמידה בדרישות ההון (SCR)

ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני, 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024 (להלן - "תקופת הפריסה") יעלה בהדרגה, ב-5% כל שנה, החל מ-60% מה-SCR ועד למלוא ה-SCR.

(ב) דרישת הון מוקטנת על סוגים מסוימים של השקעות המוחזקות ע"י המבטח בכל מועד דיווח, כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.

לפי חוזר סולבנסי, ההון העצמי של חברת ביטוח יורכב מהון רובד 1 והון רובד 2. הון רובד 1 כולל הון עצמי המחושב לפי הוראות החוזר, והון רובד 1 נוסף. הון רובד 1 נוסף והון רובד 2 כוללים מכשירי הון עם מנגנונים לספיגת הפסדים לרבות מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני אשר הונפקו לפני מועד התחילה. החוזר כולל מגבלות על הרכב הון עצמי לעניין SCR, כך ששיעור הרכיבים הכלולים בהון רובד 2 לא יעלה על 40% מה-SCR (50% מה-SCR בתקופת הפריסה).

באור 4: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

2. משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II (המשך)

על פי חישוב שביצעה החברה ליום 31 בדצמבר, 2016, ללא הוראות המעבר לחברה עודף הון.

החישוב שערכה החברה כאמור, אינו מבוקר ואינו סקור. לפי הנחיות הממונה, הוגש לממונה דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר (שאינו מהווה ביקורת או סקירה) שמטרתו בדיקת תהליך ותוצאות החישוב שביצעה החברה כאמור. לפירוט נוסף, בלתי מבוקר ובלתי סקור, ראה סעיף 8 בדוח הדירקטוריון.

למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים גורמים המשפיעים מהותית על תוצאות הדיווח, שהטיפול בהם טרם נקבע סופית ונמצא בדיון בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל, כגון: אופן חישוב ריבית ההיוון, פעולות הנהלה בעת תרחיש קיצון וגורמים נוספים. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש ("חישוב ההון") מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

החישובים הנדרשים ליחס כושר פירעון בהתאם להוראות החדשות הינם מורכבים ביותר בהיבטים רבים ומבוססים, בין היתר, על אומדן תזרימי מזומנים המופקים ממערכות עזר שונות שאינן חלק אינטגרלי ממערכת החשבונות השוטפת. הכלים הקיימים כיום, ובכלל זה המודלים האקטואריים, אינם ערוכים במלואם לחישוב ברמת הפירוט והדיוק הנדרשים להבטחת נאותות הדיווח והבקרה על יחס כושר פירעון. החברה ממשיכה להשקיע משאבים במיכון התהליכים התומכים, על מנת לצמצם את החשיפה והפערים בנושא, שהשפעתם אינה ידועה. בהתאם לכל האמור לעיל, התוצאות יכולות להיות שונות באופן מהותי.

הוראות נוספות בקשר לדוח יחס כושר פירעון כלכלי

בחודש בדצמבר 2017 פורסם חוזר "מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II" (להלן: "חוזר הגילוי"). על פי חוזר הגילוי, הדיווח על יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2017 יבוצע במועד פרסום הדוח התקופתי של הרבעון השני של שנת 2018. בחוזר נקבע, בין היתר, הוראות לפיהן החל מהחישוב על נתוני דצמבר 2018 יינתן גילוי על תוצאות החישוב במסגרת הדוח הכספי העוקב למועד החישוב, וכן נקבע כי תוצאות החישוב תהיינה מבוקרות או סקורות, בהתאם לעניין, החל מהחישוב על נתוני דצמבר 2018, שיתפרסם במהלך שנת 2019. כמו כן, החוזר כולל הוראות בקשר למבנה דוח יחס כושר פירעון כלכלי, אישורו על ידי האורגנים המתאימים בחברה.

3. דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה, בחודש אוקטובר 2017, (להלן - "המכתב") חברת ביטוח לא רשאית לחלק דיבידנד אלא אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש ("יחס כושר פירעון") בשיעור של 115% לפחות לפי תקנות ההון הקיימות (טרם ההפחתה בגין הקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות) ויחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100% לאחר ביצוע החלוקה, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

בהתאם למכתב, לאחר מועד קבלת אישור הממונה בדבר ביצוע ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות חוזר סולבנסי - חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד אם עמדה ביחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי כאמור לעיל, ללא בחינת עמידה ביחס הון עצמי נדרש לפי תקנות ההון.

באור 4 - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ג. מדיניות ודרישות הון (המשך)

3. דיבידנד (המשך)

החישוב שערכה החברה ליום 31 בדצמבר, 2016, כמפורט בסעיף ג' 2 לעיל, ובסעיף 8 בדוח הדירקטוריון, המתבסס על תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות לאותו יום, משקף יחס כושר פירעון בשיעור גבוה מיחס כושר הפירעון הנדרש על פי המכתב.

על חברת הביטוח למסור לממונה בתוך עשרים ימי עסקים ממועד החלוקה תחזית רווח שנתית של החברה לשנתיים העוקבות למועד חלוקת הדיבידנד; תכנית שרות חוב מעודכנת של החברה שאושרה על ידי דירקטוריון החברה, וכן תכנית שרות חוב מעודכנת של חברת האחזקות המחזיקה בחברה שאושרה על ידי דירקטוריון חברת האחזקות; תכנית ניהול הון שאושרה על ידי דירקטוריון החברה; פרוטוקול הדיון בדירקטוריון החברה בו אושרה חלוקת הדיבידנד, בצרוף חומר הרקע לדיון.

ד. מר אלי אלעזרא (בעל השליטה בחברה) התחייב במסגרת ההיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בחברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברה לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, כפי שיהיו מעת לעת, או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן.

באור 5 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח הפסד:

ליום	ליום		
31 בדצמבר	31 במרס		
2017	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
143,680	134,176	144,157	נדל"ן להשקעה
5,403,471	3,913,783	5,967,408	<u>השקעות פיננסיות:</u>
149,041	138,915	174,643	נכסי חוב סחירים
1,850,655	1,230,325	1,907,170	נכסי חוב שאינם סחירים
1,566,226	1,177,199	1,648,731	מניות
8,969,393	6,460,222	9,697,952	השקעות פיננסיות אחרות
502,112	430,102	522,339	סך הכל השקעות פיננסיות
87,218	92,977	81,146	מזומנים ושווי מזומנים
9,702,403	7,117,477	10,445,594	אחר
			סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות:

- הטבלה דלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:
- רמה 1- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
  - רמה 2- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
  - רמה 3- שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.
- עבור מכשירים פיננסיים אשר מוכרים בשווי הוגן באופן עיתי, החברה מעריכה בסוף כל תקופת דיווח האם נעשו העברות בין הרמות השונות של מדרג השווי ההוגן.
- לגבי השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, ראה סעיף ב (1) להלן.

החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן לפי הסיווגים כדלקמן:

ליום 31 במרס, 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
5,967,408	-	-	5,967,408	<u>השקעות פיננסיות</u>
174,643	-	174,643	-	נכסי חוב סחירים
1,907,170	68,898	-	1,838,272	נכסי חוב שאינם סחירים
1,648,731	172,440	-	1,476,291	מניות
9,697,952	241,338	174,643	9,281,971	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ
ליום 31 במרס, 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
3,913,783	-	-	3,913,783	<u>השקעות פיננסיות</u>
138,915	-	138,915	-	נכסי חוב סחירים
1,230,325	64,545	-	1,165,780	נכסי חוב שאינם סחירים
1,177,199	70,695	-	1,106,504	מניות
6,460,222	135,240	138,915	6,186,067	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות: (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
5,403,471	-	-	5,403,471	השקעות פיננסיות
149,041	-	149,041	-	נכסי חוב סחירים
1,850,655	68,992	-	1,781,663	נכסי חוב שאינם סחירים
1,566,226	158,183	-	1,408,043	מניות
8,969,393	227,175	149,041	8,593,177	השקעות פיננסיות אחרות
				סה"כ

תנועה בנכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	מניות	השקעות פיננסיות אחרות	
בלתי מבוקר			
אלפי ש"ח			
227,175	68,992	158,183	יתרה ליום 1 בינואר, 2018
13,026	(94)	13,120	סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד
3,855	-	3,855	רכישות
(2,718)	-	(2,718)	מכירות
241,338	68,898	172,440	יתרה ליום 31 במרס, 2018
13,003	(94)	13,097	מתוכם סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2018

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2018 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות: (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
127,202	62,633	64,569
10,936	10,960	(24)
3,645	3,645	-
(6,543)	(6,543)	-
135,240	70,695	64,545
יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)		
סך הרווחים (הפסדים) שהוכרו ברווח או הפסד רכישות מכירות		
יתרה ליום 31 במרס, 2017		
מתוכם סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2017		
10,934	10,958	(24)

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2017 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות
מבוקר		
אלפי ש"ח		
127,202	62,633	64,569
37,607	33,184	4,423
88,452	88,452	-
(21,148)	(21,148)	-
(4,938)	(4,938)	-
227,175	158,183	68,992
יתרה ליום 1 בינואר, 2017		
סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד רכישות מכירות פדיונות		
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017		
מתוכם סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2017		
37,562	33,139	4,423

במהלך שנת 2017 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 במרס, 2018	
שווי הוגן	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
1,085,374	834,139
222,178	216,549
<u>1,307,552</u>	<u>1,050,688</u>
	<u>1,410</u>

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2017	
שווי הוגן	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
1,040,343	831,677
349,878	323,712
<u>1,390,221</u>	<u>1,155,389</u>
	<u>2,562</u>

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

1. נכסי חוב שאינם סחירים (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017		
שווי הוגן	הערך בספרים	
מבוקר		
אלפי ש"ח		<u>הלוואות וחייבים</u>
1,082,946	825,461	אגרות חוב מיועדות
246,799	228,374	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
1,329,745	1,053,835	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים
	1,370	ירידות ערך שנזקפו לרווח או הפסד (במצטבר)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה דלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו כאמור בבאור 5א' (2): החברה מחזיקה במכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן לפי הסיווגים כדלקמן:

ליום 31 במרס, 2018				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
630,580	-	-	630,580	נכסי חוב סחירים (*)
75,169	69,166	-	6,003	מניות
50,955	33,501	-	17,454	השקעות פיננסיות אחרות
756,704	102,667	-	654,037	סה"כ

(*) לא כולל סך של 376,893 אלפי ש"ח נכסים המוחזקים לפדיון, ששוויים ההוגן 411,438 אלפי ש"ח. לעניין החלטת החברה להעמיד נכסים אלו למכירה, ראה באור 9.

ליום 31 במרס, 2017				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
556,539	-	-	556,539	נכסי חוב סחירים (*)
80,346	64,800	-	15,546	מניות
18,938	18,938	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
655,823	83,738	-	572,085	סה"כ

(*) לא כולל סך של 408,275 אלפי ש"ח נכסים המוחזקים לפדיון, ששוויים ההוגן 438,054 אלפי ש"ח. לעניין החלטת החברה להעמיד נכסים אלו למכירה, ראה באור 9.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017			
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1
מבוקר			
אלפי ש"ח			
818,794	-	-	818,794
82,409	69,258	-	13,151
28,379	28,379	-	-
929,582	97,637	-	831,945

(* לא כולל סך של 381,923 אלפי ש"ח נכסים המוחזקים לפדיון, ששוים ההוגן 422,161 אלפי ש"ח. לעניין החלטת החברה להעמיד נכסים אלו למכירה, ראה באור 9.

נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
97,637	28,379	69,258
5,382	5,474	(92)
(352)	(352)	-
102,667	33,501	69,166
5,377	5,469	(92)

יתרה ליום 1 בינואר, 2018
סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד מכירות

יתרה ליום 31 במרס, 2018
מתוכם סך הרווחים (הפסדים) לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2018

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2018 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

מכשירים פיננסיים באור 5 :-

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
64,838	25,535	90,373
(38)	(4,210)	(4,248)
-	417	417
-	(2,804)	(2,804)
64,800	18,938	83,738
(38)	(4,211)	(4,249)

יתרה ליום 1 בינואר, 2017 (מבוקר)
 סך ההפסדים שהוכרו ברווח או הפסד רכישות מכירות

יתרה ליום 31 במרס, 2017
 מתוכם סך ההפסדים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 במרס, 2017

במהלך התקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2017 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

נכסים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד		
מניות	השקעות פיננסיות אחרות	סה"כ
מבוקר		
אלפי ש"ח		
64,838	25,535	90,373
4,420	471	4,891
-	11,022	11,021
-	(3,711)	(3,711)
-	(4,938)	(4,938)
69,258	28,379	97,637
4,420	473	4,893

יתרה ליום 1 בינואר, 2017
 סך הרווחים שהוכרו ברווח או הפסד רכישות מכירות פדיונות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2017
 מתוכם סך הרווחים לתקופה שלא מומשו ושהוכרו ברווח או הפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר, 2017

במהלך שנת 2017 לא היו מעברים מהותיים בין רמה 1 ובין רמה 2.

באור 5 :- מכשירים פיננסיים
ג. התחייבויות פיננסיות

ליום 31 במרס, 2018	
שווי	הערך
הוגן	בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

89,940	85,000
175,287	167,429
<u>265,227</u>	<u>252,429</u>

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך התחייבויות פיננסיות

ליום 31 במרס, 2017	
שווי הוגן	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

86,917	85,000
177,872	167,073
<u>264,789</u>	<u>252,073</u>

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר, 2017	
שווי הוגן	הערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

88,771	85,036
173,610	167,788
<u>262,381</u>	<u>252,824</u>

כתבי התחייבות נדחים מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
סך התחייבויות פיננסיות

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה, זאת כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברה. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה להפסדים במקרה של קבלת אישור לתובענה ייצוגית כנגד החברה. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הביורור המשפטי, החל מהשלב של בירור הבקשה לאישור תובענה כייצוגית ועד לשלב שבו תביעה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%) כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה בערעור, אם לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרים בהם במסגרת ניהול ההליכים קיימת נכונות להגעה לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפשרה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגובה מבניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה) אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה לא חל האמור לעיל, וכן בהליכים משפטיים (או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית) הנמצאים בשלבים ראשוניים ולא ניתן להעריך את סיכויי התביעה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשות לאישור התובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 9-10 ו 12-14 להלן, לפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין בקשות אלו.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה או הפרשה בגובה נכונות החברה לפשרה, לפי העניין.

להלן פרוט הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות:

1. בקשה לאישור תובענה ייצוגית אשר הוגשה ביום 1 ביוני, 2011 נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות"). סכום התביעה הקבוצתית הינה סך של 16.5 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה הינה בטענה כי המשיבות מעכבות אצלן תגמולי ביטוח מחמת עיקולים או צווי כינוס המוטלים על תגמולים אלו, וכאשר תגמולים אלו מועברים לבסוף למבוטח, הם מועברים בערכים נומינאליים בלבד, או במקרים מסוימים, בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, וזאת לכאורה בניגוד לדין, הקובע חובת שיערוך.

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

1. (המשך)

עילות התובענה שנטענו במקור הינן, בין היתר, הפרת חוזה הביטוח, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות מכוח חוק השומרים והפרת חובת הנאמנות. בדיון שהתקיים ביום 22 במרס, 2012 צומצמה המחלוקת לעילת עשיית עושר ולא במשפט בלבד.

ביום 12 בדצמבר, 2012, ולאחר חקירת המומחה מטעם המבקשים, הגשת עיקרי טיעון והצגת סיכומים בעל פה מטעם הצדדים, ניתנה החלטה המאשרת את ניהול התובענה כייצוגית. במסגרת ההחלטה, הוגדרו חברי הקבוצה כמבוטחים וניזוקים אשר תגמולי הביטוח ששולמו להם לאחר 1 ביוני, 2008, ואשר זכותם לתשלום עוכבה בגין עיקול שהוטל על הנכס. עילת התביעה הוגדרה כזכותם של חברי הקבוצה לקבלת הפרשי הצמדה וריבית מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט ומכוח חוק חוזה הביטוח. ביום 13 באוקטובר, 2016 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה. ביום 29 במרס, 2018 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק-דין להסכם הפשרה שנחתם בין הצדדים.

2. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות"), ביום 13 ביוני, 2012. סכום התביעה הקבוצתית הינה סך של על סך כ-37 מיליון ש"ח.

עניינה של התובענה הינה בטענה כי המשיבות גובות סכומי כסף העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטחים והקרויים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" ("גורם פוליסה"). לטענת התובעת הייצוגית, אמנם במסגרת חוזרי הממונה הותר לחברות הביטוח לגבות "גורם פוליסה" בפוליסות לביטוח חיים, בכפוף למספר מגבלות, אלא שזהו תנאי הכרחי אך לא מספיק ולצורך גביית "גורם פוליסה" נדרשת גם הסכמה חוזית. הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת הנה כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח של המשיבה ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כעמלה זהה בשם אחר. התובעת עותרת לסעד של תשלום סכום הפיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה. כמו כן, עותרת התובעת למתן צו עשה המורה לחברה לשנות את דרך פעולתה בכל הקשור בגביית גורם פוליסה ולתשלום גמול לתובעת ושכר טרחה לבאי כוחה.

החברה הגישה תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית, התובעת הגישה תשובה לתגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ובהמשך הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 21 בנובמבר, 2016 ניתנה החלטת בית משפט בבקשה לאישור התובענה כייצוגית במסגרתה נקבע כי יש מקום לאשר באופן חלקי את ניהול התובענה כייצוגית. בית המשפט הגדיר את חברי הקבוצה: "מבוטחים של כל אחת מחברות הביטוח בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 2003-1992 (פוליסות המכונות בשמות שונים כגון "עדוף", "מיטב", "יותר", "עדף", "מעולה" וכיו"ב), אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה". עילת התביעה אותה אישר בית המשפט הינה הפרת פוליסת הביטוח בשל גבייה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם פוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם להגשת התובענה – החל מיום 13 ביוני, 2005 ביחס לחברה. בית המשפט אישר לתבוע את הסעדים הבאים: תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. התובעים הגישו כתב תביעה נגד כלל הנתבעות ביום 12 בינואר, 2017.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

2. (המשך)

הנתבעות (לרבות החברה) הגישו בקשה להארכת מועד להגשת כתב הגנה והמועד הוארך עד ליום 31 במאי, 2017. ביום 16 במאי, 2017 הגישו הנתבעות (כולל החברה), כל אחת בנפרד, בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה לאשר באופן חלקי את התובענה כייצוגית, וכן כי ההליכים בבית המשפט המחוזי יותלו עד להשלמת ההליכים בבקשת רשות הערעור בעליון.

בית המשפט העליון נעתר לבקשה והורה על התליית ההליכים בבית המשפט המחוזי עד למתן החלטה אחרת.

התיק נקבע לדיון בבית המשפט העליון ליום 3 באוקטובר, 2018.

3. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 7 באוגוסט, 2016 נגד החברה ונגד 7 חברות ביטוח נוספות (להלן: "המשיבות"). סכום התביעה הקבוצתית הינו 100,000,000 ש"ח.

עניינה של התובענה הינה בטענה כי המשיבות מוכרות ביטוחי רכב חובה ומקיף כאשר תעריפי הביטוח נקבעים על פי פרמטרים קבועים מראש וביניהם גיל המבוטח. אולם, כאשר גילו של המבוטח משתנה במהלך תקופת הביטוח, המשיבות אינן משנות את התעריף בהתאם לשינוי הצפוי בגיל.

לטענת המבקשים, קביעת דמי הביטוח בהתעלמות מהשינוי בגיל המבוטח במהלך תקופת הביטוח, גורמת לגבייה ביתר, שתוצאתה בגביית פרמיות יקרות יותר, ללא עילה או צורך והתעשרות שלא כדין של המשיבות על גבם של המבוטחים. על פי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, הגדרת הקבוצה הינה כל מי שרכש ביטוח מאת המשיבות אשר במהלך תקופת הביטוח השתנה גילו או בשל משך הזמן בו החזיק ברישיון נהיגה, היה זכאי להפחתה בתעריף פרמית הביטוח, מבלי שחברת הביטוח הפחיתה את דמי הביטוח (הפרמיה) בהתאם, ב-7 השנים האחרונות. בעקבות בקשת המבקשים והסכמת המשיבות, וביניהן החברה, אושר למבקשים לתקן את התביעה והבקשה לאשרה כתובענה ייצוגית כך שתעסוק אך ורק בקביעת דמי התעריף של ביטוח מקיף. ביום 20 ביוני, 2017 הוגשה תשובת החברה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

בדיון מקדמי שהתקיים ביום 22 בפברואר, 2018, הוסכם כי במקום חקירות נגדיות, יעביר ב"כ המבקשים רשימת שאלות לכל מצהיר, והמצהירים ישיבו על שאלות אלו בכתב, בכפוף לזכות החברה להתנגד לשאלות. עוד נקבע כי החברה רשאית לפי בחירתה, להעביר רשימת שאלות למענה ע"י המבקשים. המבקשים נדרשים להעביר תוך שלושים ימים את שאלותיהם ולחברה יהיו 45 ימים להשיב. התיק נקבע לסיכומים בעל פה ליום 8 ביולי, 2018.

4. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 7 בספטמבר, 2016 נגד החברה. סכום התביעה הקבוצתית הינו 8,100,000 ש"ח. עניינה של התובענה הינו גביית הוצאות ניהול השקעות ללא הסכמה מפורשת במסגרת ההסכמה החוזית בין הצדדים על-פי הפוליסה.

ביום 26 בינואר, 2017 הוגשה תשובת החברה לבקשת האישור. ביום 12 במרץ, 2017 הוגשה תגובת המבקשים לתשובה לבקשת האישור. בהתאם להחלטת בית המשפט, המבקשת הגישה את סיכומיה ביום 29 באפריל, 2018, והחברה תגיש את סיכומיה עד ליום 28 ביוני, 2018.

5. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 13 בנובמבר, 2016 כנגד החברה. הערכת התובעות באשר לסכום הנזק המצרפי של כלל חברי הקבוצה, הינו בגבולות 5 מיליון ש"ח לערך, לשנת 2015 בלבד. עניינה של התובענה הינה כי החברה מפרה כביכול התחייבויות במסגרת פוליסות לביטוחי מנהלים ולאבדן כושר עבודה באופן כזה שהחברה, בין היתר, מסיטה כספי מבוטחים וגורעת כספים מתוך רכיבי הגמל והפיצויים המופרשים על-ידי המבוטחים לטובת רכיב אובדן כושר עבודה, וכך מקטינה לכאורה את הסכומים הנצברים עבור המבוטחים כפנסיה (גמל ופיצויים) ומגדילה את הפרמיות הנגבות על-ידה עבור רכיב

באור 6 - : התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

5. (המשך)

אובדן כושר עבודה, וזאת בניגוד לדין ולתנאי פוליסת הביטוח. הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג כוללת "כל מבוטח בעל פוליסת ביטוח מנהלים אצל החברה וכן, מי שבעל ביטוח אובדן כושר עבודה, החל משנת 2015". ביום 15 במרס, 2017 הוגשה תשובתה של החברה לבקשת האישור, במסגרתה נטען כי החברה פעלה ופועלת בהתאם להוראות הפוליסה; כי כספים המופרשים לרכיבי הגמל והפיצויים של מבוטחיה, אינם נגרעים לטובת כסוי אובדן כושר עבודה; כי ככל שקיים שינוי ביחסי ההפקדות כפי שמשתקף בדיווחי החברה למבוטחיה, הרי שמקורו באי התאמה רישומית זמנית הנובעת מהנחה בדמי הביטוח שניתנה למבוטח ושטרם עודכנה; כי למבקשות או למי מחברי הקבוצה הנטענת כלל לא נגרם נזק, שכן הזכות לפדיון הכספים שנצברו ברכיבי הפנסיה כלל לא נתגבשה, וכי המבקשות לא הצביעו על מקור חוקי כלשהו לתמיכה בטענותיהן.

ביום 9 באפריל, 2017 הגישו המבקשות את תגובתן לתשובת החברה לבקשת האישור. בין הצדדים התנהלו מגעים אשר הבשילו ביום 11 בפברואר, 2018 לחתימה על בקשת הסתלקות, לפיה בקשת האישור תימחק כפוף להתחייבות החברה לתיקון המגבלה הטכנולוגית בעטיה נוצרה אי-ההתאמה הרישומית, ותשלם סך של 280,000 ש"ח כגמול ושכ"ט למבקשות ובאי כוחן ("בקשת הסתלקות").

ביום 13 בפברואר, 2018 הגישו המבקשות את בקשת ההסתלקות לבית הדין. ביום 26 באפריל, 2018 ניתנה החלטת בית הדין לפיה יש לקבל את עמדת היועץ המשפטי לממשלה ("היועמ"ש") לבקשת ההסתלקות. ביום 15 במאי, 2018 הודיע היועמ"ש כי טרם הושלם הבירור מטעם רשות שון ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, באשר לטיב העילה מושא בקשת האישור, וכי לצורך כך נדרש פרק זמן נוסף. בהחלטת ביהמ"ש מיום 16 במאי, 2018, נקבע כי עמדת היועמ"ש תוגש עד ליום 15 ביוני, 2018.

6. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 22 בינואר, 2017 נגד החברה. סכום

התביעה לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה מוערך בסך של 12,250,000 ש"ח. עניינה של בקשת האישור בטענת המבקשים הינה גביית יתר מן המבוטחים והפרת חובותיהן המוגברות של חברות הביטוח כלפי מבוטחיהן, בכל הנוגע לאפשרות עדכון הגיל ו/או וותק הנהיגה בעת חציית מדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה אותם בהפחתה בפרמיית הביטוח. הגדרת הקבוצה הינה מבוטחי המשיבה בביטוח רכב חובה, מקיף וצד ג', בתקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה ועד למתן פסק דין בתובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת הגיל ו/או וותק הנהיגה המזכה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר המשיבה נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי הפרקטיקה הנוהגת, ואשר כתוצאה מכך לא קיבלו את ההפחתה.

ביום 15 ביוני, 2017 הגישה החברה תשובה מטעמה לבקשת האישור. ביום 22 ביוני, 2017 התקיים דיון קדם משפט יחד עם תביעות נוספות שהוגשו כנגד חברות ביטוח נוספות אשר עוסקות בשאלות דומות של עובדה ומשפט, בית המשפט הורה כי נכון לשלב זה של ההליך, כלל התביעות העוסקות בפרקטיקת מעבר גיל ידונו במאוחד.

דיון הוכחות ראשון נקבע ליום 22 באוקטובר, 2018.

7. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 27 באפריל, 2017 נגד החברה ונגד 2

חברות ביטוח נוספות. סכום התביעה של כלל חברי הקבוצה כנגד המשיבות הוערך על ידי התובעים בסכום של 44,395,750 ש"ח, וסכום התובענה נגד החברה בלבד הינו סכום של 15,870,750 ש"ח. עניינה של התובענה, בגביית יתר, שלא כדין, של ריבית (דמי אשראי) בקשר עם פריסת הפרמיה השנתית לתשלומים.

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבטחו על ידי המשיבות בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי (ביטוח רכב (רכוש), ביטוח דירה ותכולתן, ביטוח תאונות אישיות) וכל פוליסה אשר תקנות הפיקוח על

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

7. (המשך)

עסקי הביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי), תשמ"ד-1984 חלות עליה, ואשר שילמו למשיבות ריבית, דמי אשראי, דמי גביה, דמי הסדר תשלומים ביתר או כל תשלום דומה לאלה, תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו בפוליסות.

עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ותקנותיו, הפרת פקודת הנזיקין [נוסח חדש], הפרת חובה חקוקה, הפרת הסכם, הטעיה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובת הנאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. הסעדים המבוקשים על ידי התובעים הינם פיצוי/השבה בדרך של החזר סכום הריבית העודפת שנגבה מהם שלא כדין וכן צו עשה המורה למשיבות לשנות את דרך פעולתן. הצדדים מנהלים מ"מ לסיום ההליך על דרך פשרה, בהתאם למתווה שבוצע בתיקים מקבילים שהוגשו כנגד חברות ביטוח אחרות בעבר. במסגרת מתווה זה, תבוצע השבה של רוב הסכומים שנגבו ביתר באמצעות מתן הנחה בדמי אשראי לרוכשים עתידיים. בשל מ"מ זה נדחה המועד להגשת תשובות החברה ליום 7 באוקטובר, 2018.

8. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 24 במאי, 2017 נגד החברה. סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה הינו סך של 75 מיליון ש"ח. עניינה של התובענה בטענה לפיה החברה מפרה את חובתה החוזית על פי פוליסת מקיף ל"רכב מסחרי מעל 3.5 טון ורכב אחר" ("פוליסה") ומסרבת לשלם למבוטחיה את ירידת הערך הנגרמת לכלי הרכב המבוטח כתוצאה ממקרה ביטוח. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל מבוטחי החברה, אשר רכשו ו/או ירכשו מהחברה את הפוליסה לביטוח מקיף לכלי רכב מסחרי מעל 3.5 טון ורכב אחר ואשר כתוצאה ממקרה ביטוח כהגדרתו בפוליסה נגרם ו/או יגרם לכלי הרכב שלהם נזק מסוג ירידת ערך.

עילות התביעה הנטענות, בין היתר, הן הפרת הסכם; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חובות אמון ותום לב בהתאם לחוק החוזים; תיאור מטעה ו/או פגיעה בנסיבות מיוחדות כאמור בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) תשמ"א-1981. הסעדים המבוקשים על ידי התובע הינם ליתן צו הצהרתי לפיו הנזק של ירידת ערך, בגין מקרה הביטוח, הינו נזק המכוסה בפוליסה, וכן לשפות את כל מבוטחי החברה אשר היו מבוטחים בפוליסה ואשר לכלי הרכב שלהם נגרם ו/או יגרם נזק של ירידת ערך כתוצאה ממקרה ביטוח, במלוא ירידת הערך כפי שתקבע על ידי שמאי מוסמך, או כל סעד אחר שיקבע בית המשפט.

ביום 6 בדצמבר, 2017 הגישה החברה תשובתה לבקשת האישור, וביום 7 בינואר, 2018 הגיש המבקש תגובה לתשובה לבקשה לאישור. דיון מקדמי בבקשת האישור התקיים ביום 11 בינואר, 2018, בו התבקשו הצדדים על-ידי בית המשפט לבוא בדברים בניסיון להגיע להסכמות בדבר פתרון המחלוקת מושא בקשת האישור על דרך של תשלום פיצוי חלקי לחברי הקבוצה. הצדדים הודיעו לבית המשפט כי הסכימו לפנות להליך גישור. ישיבת גישור נקבעה ליום 10 ביולי, 2018.

9. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 7 בספטמבר, 2017, נגד החברה וחברות ביטוח נוספות. סכום התביעה האישית של המבקש כנגד החברה 249.4 ש"ח. הנזק הכולל לא כומת במסגרת הבקשה.

עניין התביעה והבקשה בטענה כי החברה גובה בניגוד לדין ממבוטחים הוצאות ושכ"ט עו"ד עבור מכתבי התראה, כאשר החברה מגישה תביעות לסכום קצוב בהוצאה לפועל. ביום 8 בפברואר, 2018 השיבה החברה לבקשה. במסגרת תשובה זו, הבהירה החברה כי אין כל בסיס לבקשה שהוגשה. אין כל איסור בדין לגביית הוצאות ושכ"ט עו"ד במסגרת מכתבי התראה. אדרבא, בתיקון שבוצע לא מכבר בחוק הגנת הצרכן, הכיר המחוקק בזכות שהייתה

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

9. (המשך)

עוד קיימת עובר לתיקון לגביית הוצאות והגבילה בתנאים מסוימים, תנאים בהם החברה עמדה במסגרת הליך הגבייה שבוצע ביחס לחובו של המבקש. בשלב זה מתקיים מ"מ בין הצדדים להגעה להסכם פשרה להסתלקות ולמחיקת הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בשל כך נדחו חקירות המצהירים ליום 29 במאי, 2018.

10. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 6 בספטמבר, 2017. סכום התביעה האישית של המבקשת כנגד החברה עומד על 1,269.4 ש"ח. הנזק הכולל לא כומת במסגרת הבקשה.

עניינה של התובענה הינה בטענה כי המשיבות ובהן החברה, משלמות במועד מאוחר למועד הפירעון סכומים שנפסקו לחובתן על ידי רשות שיפוטית וזאת מבלי להוסיף לסכום ששולם על ידן הפרשי הצמדה וריבית כדין.

החברה השיבה לבקשת האישור ביום 29 במרס, 2018. במסגרת מענה החברה הובהר כי החברה אינה נוקטת במדיניות של עיכוב תשלומים שנקבעו מכוח החלטה שיפוטית. אדרבא, החברה פועלת בהתאם לדין ומשלמת את הסכומים שנקבעו במועד. המבקשים במסגרת בקשתם מטעים את בית המשפט, מסתירים פרטים מהותיים ומנסים בחוסר תום לב לעקוף את הוראות הסכמי הפשרה באמצעות ההליך דנן ולכפות על החברה מועד לביצוע תשלום שלא הוסכם בין הצדדים. התיק קבוע לדין מקדמי ביום 5 בנובמבר, 2018.

11. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 6 בספטמבר, 2017 נגד החברה. סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה מוערך על ידי התובע בסך של 14,500,000 ש"ח. עניינה של הבקשה לאישור, בטענת המבקשת, הינה השבת דמי הפגיעה ששילמו מעסיקים למוסד לביטוח לאומי, בתקופת ההשבה, בגין תקופת הזכאות הראשונה, כמשמעותה בסעיף 94 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ("חוק המל"ל"), בעקבות תאונות דרכים שאירעו לעובדיהם הניזוקים, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המוסד לביטוח לאומי.

קבוצת התובעים, אשר בשמם מעוניינים המבקשים לפעול, הוגדרו על ידם כציבור המעבידים/מעסיקים "הרגילים" (למעט המדינה, למעט קבוצת המעבידים המורשים וקבוצת המעבידים המיוחסת, כהגדרתם לעיל (בבקשה לאישור) אשר שילמו/החזירו למל"ל, במהלך תקופת ההשבה, בגין עובדיהם הניזוקים, דמי פגיעה בגין "תקופת הזכאות הראשונה" כמשמעותה בסעיף 94 לחוק המל"ל בגין תאונות דרכים שאירעו לעובדים כאמור, אשר הוכרו גם כתאונות עבודה על ידי המל"ל ("התאונות הרלבנטיות") ואשר המשיבה, כמבטחת שהוציאה את פוליסות ביטוח החובה על פי חוק הפלת"ד (לרבות ההפניות לפקודת הנזיקין (נוסח חדש) ולפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש) התש"ל-1970) והמכסות את האירועים נשוא התאונות הרלבנטיות.

טענת המבקשת הינה הפרת סעיף 328 לחוק המל"ל בגין החזר דמי הפגיעה ששילם המעסיק לעובד שנפגע בתאונת דרכים שהוכרה כתאונת עבודה בצרוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד תשלום זה למל"ל.

ביום 9 בנובמבר, 2017 הגישה המשיבה בקשה להעברת הדיון לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, כך שהדיון בבקשה יאוחד עם ת"א 51197-06-17 אהרון יצחק נ' שלמה חברה לביטוח בע"מ, זאת מאחר ושתי הבקשות לאישור עוסקות בשאלות משפטיות ועובדתיות זהות. ביום 12 בנובמבר, 2017 נקבע בהחלטת ביהמ"ש כי הדיון בשתי הבקשות לאישור יידון במאוחד. החברה הגישה תשובתה לבקשה לאישור ביום 31 בדצמבר, 2017. ביום 26 באפריל, 2018 התקיים דיון קדם משפט, ובסיומו נקבע כי המבקשת תודיע בתוך 45 יום האם בכוונתה להמשיך בניהול התיק. ככל והמבקשת תבחר להמשיך בניהול ההליך, נקבע דיון קדם משפט נוסף ליום 19 ביולי, 2018.

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

- א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)
12. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר התקבלה בחברה ביום 21 בנובמבר, 2017, נגד החברה ונגד חברות ביטוח נוספות. מכיוון שמדובר בתביעה שהוגשה על-ידי תובעת ציבורית ולא תובע ספציפי, הנזק לא כומת במסגרתה. עניינה של התובענה הינה בטענה כי המשיבות, במסגרת פוליסות ביטוח מנהלים, גובות ממבוטחיהן פרמיות ביטוח מלאות הכוללות גם "תוספת מקצועית" ותוספות סיכון אחרות המגלמות את הסיכון שבעבודת המבוטח, גם בתקופות בהן המבוטח לא עבד בפועל. בהתנהלות זו, לטענת המבקשת, החברה מפרה את הוראות סעיף 58 לחוק חוזה הביטוח, תשמ"א-1981, החברה מפרה את הוראות סעיפים 16 ו-20 לחוק חוזה ביטוח, מתרשלת ומפרה חובה חקוקה, החברה לא פועלת בהתאם לדוקטרינת הציפיות הסבירות ועילות חוזיות וכן עשיית עושר ולא במשפט. הקבוצה נשוא התובענה הייצוגית בהתאם להגדרת המבקשת הינה: "כל מי ששילם למשיבה בשבע השנים שקדמו להגשת בקשה זו ועד למועד אישורה כייצוגית פרמיות בגין כיסויים ביטוחיים (לרבות, אך לא רק, אובדן כושר עבודה וביטוח חיים ו/או ריסק) בגין תקופה בה המבוטח לא עבד בפועל והמשיבה גבתה מהם פרמיה הכוללת "תוספת מקצועית" או תוספת אחרת מכל סוג שהיא הנובעת מסיכון הכרוך בעבודת המבוטח". נקבע כי על החברה להשיב לבקשת האישור עד ליום 1 ביולי, 2018.
13. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה ביום 26 בפברואר, 2018 כנגד החברה. הערכת המבקש באשר לנזק המצרפי של חברי הקבוצה הינו בגבולות של 10.5 מיליון ש"ח לערך, בשבע השנים שקדמו להגשת תביעה זו, ולחילופין הסכום עולה על 4.5 מיליון ש"ח בשלוש השנים שקדמו להגשת תביעה זו. עניינה של התובענה הינה כי לטענת המבקש, החברה מפרה את התחייבויותיה במסגרת פוליסות "משפחה בטוחה - פוליסה לביטוח תאונות", באופן כזה שהיא מבצעת תחשיב תשלום פיצוי בגין נכות בהתאם לתנאים ולסייגים המופיעים בפוליסה ובגובה מחצית מאחוזי הנכות שנקבעו למבוטח בפועל. בדרך זו, מקטינה החברה לכאורה את סכומי הביטוח אשר מגיעים למבוטחים בקרות מקרה ביטוח, זאת על אף שהסייג בדבר אופן התחשיב המופחת שמבצעת החברה בקרות מקרה ביטוח שנקבעו לגבי מבוטח אחוזי נכות מסוימים, אינו מופיע בטופס גילוי נאות ו/או בטופס ההצעה לביטוח, במועד ההצטרפות לביטוח. הקבוצה הנטענת בבקשת האישור כוללת את כל מבוטחי החברה בפוליסה מסוג זה ובפוליסות אחרות הכוללות טבלת סכומי ביטוח מופחתת כפי שישנה בפוליסה דנן ו/או בפוליסות אשר אין בנספח גילוי נאות שלהן גילוי נאות בקשר עם האופן שבו החברה מחשבת את סכום הפיצוי בקרות מקרה ביטוח. המבקש עותר לחייב את החברה לבצע חישוב תגמולי ביטוח המגיעים לחברי הקבוצה, בהתעלם מהוראות הסייגים בפוליסה ודרכי החישוב המפורטים בפוליסה. על החברה להגיש תגובה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית עד ליום 15 ביוני, 2018. דיון קדם משפט נקבע ליום 11 בדצמבר, 2018. בשלב זה, החברה לומדת את התובענה ואת בקשת האישור ונערכת להגיש תגובה לבית המשפט.
14. בקשה לאישור תובענה כייצוגית אשר הוגשה כנגד החברה ביום 3 במאי, 2018. הערכת המבקשת לסכום הפרשים המגיעים לכאורה לקופות הפנסיוניות של עובדי החברה הינו: 3,560,250 ש"ח, והסכום המוערך על ידי המבקשת בגין זכאות לכאורה לפיצוי כספי עקב אי מתן יום בחירה בשנה לעובדי החברה הינו: 1,225,000 ש"ח. סה"כ סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה הינו: 4,785,250 ש"ח. לטענת התובעת, החברה מפרה התחייבויותיה בכך שאינה מקיימת את הוראות צו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות, אשר לשיטתה חל על עובדי החברה. במסגרת זו נטען כי החברה אינה משלמת לחשבונות הפנסיונים של עובדיה הפרשות פנסיוניות מלאות לגמל בגין מלוא שכרם החודשי בשיעור של 6%, וללא תקרת שכר החל מהחודש הראשון להעסקתם, או לפי צו ההרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק, ככל והשיעורים על פיו מיטבים, החל מחודש יולי, 2016. בנוסף, טענה התובעת כי בהתאם להוראות צו ההרחבה בענף היבוא,

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. תובענות ייצוגיות - בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

14. (המשך)

היצוא והמסחר בסיטונות, זכאים עובדי החברה ליום בחירה אחד מידי שנה, מעבר לחישוב הזכאות לחופשת חג, ואילו החברה לא העניקה לעובדיה יום בחירה. בהתנהלות זו, לטענת התובעת, החברה ניצלה את חולשתם וחוסר בקיאותם של עובדיה בחוקי העבודה, זאת על מנת לגזול מהם כספים המגיעים להם על-פי דין.

הקבוצה אותה מבקשת לייצג התובעת, הינה כל עובדי הנתבעת אשר הועסקו בנתבעת החל מחודש אפריל, 2011 ועד מועד אישור הבקשה, ואשר בוטחו במהלך תקופת העסקתם בביטוח פנסיוני מסוג ביטוח מנהלים ו/או בזכות לפנסיה פחותה יותר מזו הקבועה בצו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ו/או בצו ההרחבה במשק בנושא ביטוח פנסיוני מקיף במשק (החל מחודש יולי, 2016).

בשלב זה החברה לומדת את התובענה ובקשת האישור.

ב. להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות כנגד החברה, כפי שצויינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו, לרבות בהליכים שהסתיימו לאחר שאושר בהם הסכם פשרה (ראה לעניין זה סעיף 1 לעיל).

טבלה מסכמת:

<u>סוג</u>	<u>כמות תביעות</u>	<u>הסכום הנתבע</u>
		<u>אלפי ש"ח</u>
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה	8	178,326
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה	1	100,000
לא צוין סכום התביעה (*)	4	-

סכום הפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ- 7,511 אלפי ש"ח (31 במרס, 2017 – 4,511 אלפי ש"ח, 31 לדצמבר, 2017 - 7,511 אלפי ש"ח).

(*) לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן לא צוין סכום תביעה מדויק (ראה פירוט אודות בקשה לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 10,9,5 ו-12 לעיל).

באור 6 : - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תהליכים אחרים וחשיפות נוספות

חוץ מההליכים המשפטיים המתוארים לעיל, אין לחברה הליכים נוספים שאינם במסגרת עסקי ביטוח. לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופה החברה לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם עתידית. כנגד החברה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה על שוק ההון, הביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן - "הממונה") ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגפי תלונות הציבור בחברה. לעיתים, הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בחברה ו/או מעביר אליהם בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול החברה, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החוזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי החברה, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבוטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

ד. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ותובענות אשר אושרו כנגד החברה, קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת החברה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושיוכם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. מוצרים אלו מנוהלים על פני שנים בהם מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט.

שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכונות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקת החברה הינו עתיר פרטים ונסיבות, ואשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכונות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, ואשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלבנטי בהתייחס ללקוח בודד. החברה מטפלת, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה חשופה לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של החברה וכיוצ"ב טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי החברה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מסוג האמור. החברה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי, ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסה או פוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

באור 7 - מיסים על ההכנסה

א. שיעורי המס

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שיעור מס כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח %	שיעור מס חברות	שנה
35.04	17.00	24.00	2017
34.19	17.00	23.00	2018 ואילך

באור 8 - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב עתודות הביטוח:

1. ביטוח חיים

השפעת שינוי שיעור מימוש גמלא:

לעניין השפעת שינוי שיעור מימוש גמלא על החברה, ראה באור 32ד(1) בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017.

א. השפעת השינויים בריבית:

העתודות לגמלה והעתודה בגין בדיקת נאותות העתודות (LAT), מושפעות, בין היתר, משינויים בעקום הריבית, כדלהלן:

1. השפעת הריבית על העתודות לגמלה

ירידה (עליה) בעקום הריבית חסרת-סיכון עשויה להגדיל (להקטין) את העתודה לגמלאות בתשלום והעתודה לגמלאות נדחות עקב שימוש בריבית היוון נמוכה (גבוהה) יותר וזאת ככל שידרש שינוי בריבית ההיוון עקב השינויים בריביות השוק.

בנוסף העתודה המשלימה לגמלאות נדחות מושפעת מצפי הכנסות עתידיות (באמצעות פקטור K), כך שהירידה (עליה) בריבית עשויה להקטין (להגדיל) את צפי ההכנסות העתידיות, ובמידה ולפי הצפי החדש לא ניתן יהיה לממן את המשך ההפרשות לעתודה זו, החברה תגדיל את העתודה על מנת להקטין את גובה ההפרשות העתידיות (או להפך).

2. עתודה בגין בדיקת נאותות העתודה (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים (כולל סיעוד) ובמידת הצורך, החברה מגדילה את העתודות. הבדיקה מבוצעת על פי ההנחיות הרגולטוריות ועל בסיס הנחות אקטואריות ועקום ריבית חסרת-סיכון בתוספת פרמיית אי-נזילות. ככל שיהיו שינויים בהנחות אלו, תשתנה ההשלמה הנדרשת על-פי בדיקה זו.

ירידה (עליה) בעקום הריבית חסרת סיכון ו/או בשיעור פרמיית אי-נזילות תגדיל (תקטין) את ההשלמה לעתודות הנדרשת על-פי בדיקת ה-LAT (ככל שנדרשת השלמה) עקב ירידה (עליה) בצפי ההכנסות מהשקעות על הנכסים המגבים את העתודות (אשר אינן מגובות באגרות חוב מיועדות).

באור 8: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ב. בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס, 2018 חלה ירידה בשיעור הריבית חסרת הסיכון ארוכת הטווח שהביאה להגדלת העתודות כמפורט בטבלה.

ג. השפעת עדכון ההנחות הנ"ל על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

לתקופה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר	31 במרס		
2017	2017	2018	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
1.0	(0.3)	0.7	השפעת הירידה (העלייה) בשיעור ריבית היוון בחישוב עתודות לגמלא
5.0	-	-	שינוי בשיעור מימוש גמלא
6.0	(0.3)	0.7	סך הכל לפני מס
3.9	(0.2)	0.5	סך הכל לאחר מס

ד. ביום 14 במרץ, 2018 הודיעה החברה כי רשות ניירות ערך החליטה להאריך את התקופה להצעת ניירות ערך על פי תשקיף המדף של החברה מיום 26 במאי, 2016 וזאת עד ליום 26 במאי, 2019.

ה. ביום 25 בפברואר, 2018, אישר דירקטוריון החברה רכישת שירותי דרך וגרירה מאת חברת ממסי שירותי דרך וגרירה בע"מ ("ממסי") לפוליסות ביטוח הרכב אותן מוכרת החברה. למועד פרסום דוח זה, ממסי, הינה חברה בשליטת בעל השליטה בחברה (באמצעות אלבר ציי-רכב (ר.צ) בע"מ). ההתקשרות עם ממסי החלה לראשונה לקראת סוף שנת 2011 ומאושרת בכל שנה על ידי הדירקטוריון.

ו. לעניין הסכם פשרה שנחתם בין התובעים לנתבעות, [ראה באור 6 \(א'\) \(1\)](#).

באור 9: - אירועים לאחר תקופת הדיווח

א. מימוש אג"ח לפדיון- ביום 25 באפריל, 2018 החליטה החברה לממש את החזקותיה בתיק אגרות החוב שסווג כמוחזק לפדיון ואשר נמדד עד אותו מועד בעלות מתואמת לפיכך, החל מאותו מועד ימדדו אגרות החוב בשווי הרוגן ויסווגו כזמינים למכירה.

במועד ההחלטה, עודף השווי הרוגן לעומת העלות המתואמת כפי שמופיעה בספרי החברה (להלן – "העודף") עמד על כ-33.1 מיליון ש"ח. לשינוי הסיווג כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על הרווח הכולל ויתרת ההון העצמי של החברה, זאת מאחר ויתרת ההתחייבויות בביטוח כללי צפויות לגדול במקביל לאור יישום שיטת הנוהג המיטבי ושינוי שיעור ריבית ההיוון ככל ויידרש.

ב. לעניין בקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשה כנגד החברה, [ראה באור 6 \(א'\) \(14\)](#).

פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2018

סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים (לפדיון*)	זמינים למכירה	שווי הוגן דרך רווח והפסד	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,007,473	-	376,893	630,580	-	נכסי חוב סחירים (1)
1,050,688	1,050,688	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (**)
75,169	-	-	6,003	69,166	מניות (2)
50,955	-	-	17,454	33,501	אחרות (3)
2,184,285	1,050,688	376,893	654,037	102,667	סה"כ

(*) נכסים מוחזקים לפדיון מוצגים בעלות מתואמת. שווים ההוגן של נכסים אלו ליום 31 במרס, 2018 הינו 411,438 אלפי ש"ח. לעניין החלטת החברה להעמיד את תיק האג"ח לפדיון, [ראה באור 9](#).
 (**) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים- ראה [באור 5 ב'](#) "מכשירים פיננסיים".

ליום 31 במרס, 2017

סך הכל	הלוואות וחייבים	מוחזקים (לפדיון*)	זמינים למכירה	שווי הוגן דרך רווח והפסד	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
964,814	-	408,275	556,539	-	נכסי חוב סחירים (1)
1,155,389	1,155,389	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (**)
80,346	-	-	15,546	64,800	מניות (2)
18,938	-	-	-	18,938	אחרות (3)
2,219,487	1,155,389	408,275	572,085	83,738	סה"כ

(*) נכסים מוחזקים לפדיון מוצגים בעלות מתואמת. שווים ההוגן של נכסים אלו ליום 31 במרס, 2017 הינו 438,054 אלפי ש"ח. לעניין החלטת החברה להעמיד את תיק האג"ח לפדיון, [ראה באור 9](#).
 (**) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים- ראה [באור 5 ב'](#) "מכשירים פיננסיים".

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2017

סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון* (מבוקר)	זמינים למכירה	שווי הוגן דרך רווח והפסד	
					אלפי ש"ח
1,200,717	-	381,923	818,794	-	נכסי חוב סחירים (1)
1,053,835	1,053,835	-	-	-	נכסי חוב שאינם סחירים (**)
82,409	-	-	13,151	69,258	מניות (2)
28,379	-	-	-	28,379	אחרות (3)
2,365,340	1,053,835	381,923	831,945	97,637	סה"כ

(*) נכסים מוחזקים לפדיון מוצגים בעלות מתואמת. שווים ההוגן של נכסים אלו ליום 31 בדצמבר, 2017 הינו 422,161 אלפי ש"ח. לעניין החלטת החברה להעמיד את תיק האג"ח לפדיון, ראה באור 9.

(**) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים- ראה באור 5 ב' "מכשירים פיננסיים".

(1) נכסי חוב סחירים

ליום 31 במרס, 2018

הערך בספרים	עלות מופחתת
	בלתי מבוקר
	אלפי ש"ח
407,104	349,967
223,476	211,505
376,893	376,893
600,369	588,398
1,007,473	938,365
-	-

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה:

זמינים למכירה

מוחזקים לפדיון

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

(1) נכסי חוב סחירים (המשך)

ליום 31 במרס, 2017	
עלות מופחתת	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
336,179	386,894
164,620	169,645
408,275	408,275
572,895	577,920
909,074	964,814
	956

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה	
<u>נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה:</u>	
זמינים למכירה	
מוחזקים לפדיון	
סך הכל נכסי חוב סחירים	
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

ליום 31 בדצמבר, 2017	
עלות מופחתת	הערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	
511,588	593,346
210,568	225,448
381,923	381,923
592,491	607,371
1,104,079	1,200,717
	1,852

אגרות חוב ממשלתיות

זמינות למכירה	
<u>נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה:</u>	
זמינים למכירה	
מוחזקים לפדיון	
סך הכל נכסי חוב סחירים	
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)	

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

(2) מניות

ליום 31 במרס, 2018	
עלות	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
16,621	6,003
52,280	69,166
68,901	75,169
	13,414

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד או שיועדו בעת ההכרה לראשונה

סה"כ מניות

ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 במרס, 2017	
עלות	הערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
16,621	15,546
52,280	64,800
68,901	80,346
	-

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד או שיועדו בעת ההכרה לראשונה

סה"כ מניות

ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2017	
עלות	הערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	
16,621	13,151
52,280	69,258
68,901	82,409
	6,265

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

סך הכל מניות

ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

(3) השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 במרס, 2018		
עלות	הערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
17,495	17,454	<u>השקעות פיננסיות אחרות סחירות</u>
		<u>השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות</u>
25,734	24,397	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2,277	9,104	מכשירים נגזרים
28,011	33,501	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
45,506	50,955	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 במרס, 2017		
עלות	הערך בספרים	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
13,528	13,556	<u>השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות</u>
		מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2,277	5,382	מכשירים נגזרים
15,805	18,938	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2017		
עלות	הערך בספרים	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
22,315	22,671	<u>השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות</u>
		מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
2,277	5,708	מכשירים נגזרים
24,592	28,379	סה"כ השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
	-	ירידות ערך שנזקפו לדוח רווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, אופציות, מוצרים מובנים.